

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 20 januar 1939
God. X • Broj 3.

SOKOLSTVO I NJEGOVI PROTIVNICI

Ljubljanski »Slovenec«, od 14. januara, donosi na uvodnom mestu članak »Sumrak krivih bogova«, u kome naodlučnije napada liberalizam, demokratiju i t. d., tvrdeći da su oni krivi čitavom zlu koje postoji u svetu.

U tom se članku nalazi, međutim, i jedan vrlo neukusan napadaj na Sokolstvo, u kome se, između ostalog, kaže:

»Tzv. slobodoumlje je, i kulturno i moralno, nanelo slovenstvu neizmernu štetu, tako da tragedija češkog naroda ima baš u njemu svoj koren. Tyrševo Sokolstvo znači slovensku fasadu na tuđoj građevini, čiji je cilj bilo lajičko duhovno vaspitanje češkog naroda i omladine. Sokolstvo je širilo indiferentnost prema verskim i moralnim načelima života; zastupalo je plitki racionalizam, magloviti bezbožni humanizam i neku lažnu demokratiju, koja je bila više internacionalna nego li nacionalna, u duhu hrišćanskog shvatanja. Zato Tyrševo Sokolstvo nije moglo da se bori protiv destruktivne socijalističke i komunističke nauke, nego je skupa s njima tvorilo pomoćnu četvrt univerzalnog masonstva, koje je u proces svoga rušenja povuklo čitav češki narod.«

»Slovenec« govori zatim, kako se tek sada Česi i Slovaci spasavaju tog zla, »zidajući novu državu na hrišćanstvu«, a protiv sveslovenstva, za kojim da se kriju bezbožni elementi. I završava:

»To neka bude opomena za nas, da brišemo poslednje tragove liberalnog slobodoumlja. Naša omladina ne sme da bude izručena nekoj privilegovanoj organizaciji, koja ide za zastarelim doktrinama liberalizma, koji su samo štetni.«

Jasno je, dakle, da je oštrica tog napada upravljena, ne samo na Sokolstvo u Čehoslovačkoj, nego i na Sokolstvo u Jugoslaviji. Zato ga i prenosimo u celosti, da se vidi kakvim siromaštvom duha, kakvim rekorderstvom u izvratanju, i kakvim moralnim shvatanjem se odlikuju napadači na Sokolstvo.

Polovinu od onoga što danas naš narod ima, ne bi ni imao ni uživao, da nije bilo velikih pokreta slobodoumlja i demokratije, koji su rodoljubivim naporima našeg naroda omogućili da dođu do izražaja. Ko je srušio sve feudalne imperije i svu prevlast »apoštolskih dvorova«, nad našim narodom, ako ne veliki talas slobodarstva i nacionalnog osveštenja, koji je potekao iz liberalnih i demokratskih doktrina francuske revolucije? Svi naši oslobodilački nacionalni pokreti vuku svoje korenje otuda; a pogotovo bi Slovenija dugo čamila u strahotama Metternich-Süsteršičeve reakcije, da nije slobodoumlni i demokratski duh odgodio nove nacionalne generacije i dao Sloveniji sve što ima najbolje, počevši od Trubara, Vodnika i Prešerna, pa do Levstika, Stritar, Aškerc, Tavčara, Cankara, Župančiča itd.

Što se pak Sokolstva tiče, zar da se i po hiljaditi put trudimo da demantujemo već davno utvrdenu laž, da bi Sokolstvo ikada širilo bezbožnost? Zar saopštenje Československe Obce Sokolske, koje doносimo danas na trećoj strani, ne pogada baš u glavu tu neistinu? ... Dok se za one koji nas napadaju, već po njihovoj hierarhičnoj disciplini, autentično znade da su zavisni od autoriteta koji ne pripadaju ni našem narodu ni našoj državi, — zar nije više nego li smiono, kad oni to prigovaraju Sokolstvu, za koga svatko znade, da nije ni u čijoj, ni stranoj ni domaćoj ovisnosti, sem u službi Kralja, naroda i Jugoslavije?

Konačno, neka gospoda oko »Slovenca« znaju, da ni Sokolstvo u Čehoslovačkoj ni Sokolstvo u Jugoslaviji ne smatraju da je, ma i jedan od njihovih ideala doživio sram! Pobjeda i pravda nisu uvek identične, pa bi bar to morali da znaju gospoda koja se oglašuju za sledbenike Onoga, koji je na Golgoti bio također pobeđen, ali koji je baš tim svojim porazom svojoj nauci izvojsvo najvišu pobjedu. A kad bi bilo tačno, da je Čehoslovačka stradala zbog tobožnjeg sokolskog bezboštva, — kako to da je država, koja je bila njen protivnik, pobedila, kad je ta država čak i zvanično u sporu sa Vatikanom, i kad »Slovenec« iz dana u dan javlja, da se tamo progone katolici i da se poluzvanično uvodi bezboštvo i paganstvo?

Značenje Sokolstva za Čehoslovačku oseća se bolje nego ikada baš u današnjim vremenima, i to osećaju svi nezavisni duhovi. Ako je ono i proganjeno u Slovačkoj, ili ako se čuje nešto protiv njega u Češkoj, svakome je jasno, da izvor toga nije ni u češkoj ni u slovačkoj slobodnoj volji, već u pritisku izvana. »Slovenec« tu žalosnu činjenicu naziva doduše »novim zidanjem države na hrišćanstvu«, i što je još strašnije, — stavlja je kao uzor našoj zemlji! ... Hvala mu! Ali neka znade da će briga Sokolstva, kao i čitavog naroda, biti da, i pored pobožnih želja »Slovenca«, — do takvog žalosnog uzora nikada ne dođe!

Rodendan Nj. V. Kraljevića Tomislava

Juče, 19. januara, je Nj. Kr. Visočanstvo, Kraljević Tomislav, proslavio Svoj jedanaesti rodendan, okružen ljubavlju čih

tave Uzvišene Kraljevske Porodice, kao i čitavog naroda, a naročito jugoslovenskog Sokolstva, koje Mu želi sve najlepše i najbolje!

Pred glavnu godišnju skupštinu SSKJ.

Savez Sokola K. J. uputio je svima bratskim župama okružnicu, u kojoj ih upozorava da je Uprava Saveza odlučila da se glavna skupština ove godine održi ranije, a utvrđen je i dan skupštine 2. aprila tek. god. Povodom toga starešinstvo Saveza želi da blagovremeno skrene pažnju na izvesne činjenice, propise i okolnosti, koje su u vezi sa skupštinom i od čijeg blagovremenog izvršenja zavisi da rad skupštine bude izraz što potpunije želje i volje članstva.

Analogno propisu § 13 pravila sokolske župe da pravo na župskoj skupštini imaju članovi, odnosno zastupnici (izaslanici) samo u tom slučaju, ako je društvo udovoljilo svima obavezama prema župi, postupalo se i na skupštinama Saveza, kad je u pitanju uplata Saveznog doprinosa br. župa Savezu. Prema veličini uplaćene sume doprinosa imale su br. župe pravo na broj delegata sa pravom glasa. Ako je koja župa uplatila celu sumu imala je pravo na pun broj delegata, inače na smanjen broj prema uplaćenoj sumi. Okružnica veli dalje:

»Iako bi, prema do sada uplaćenom doprinosu sve br. župe bile zastupljene na skupštini najmanje sa po jednim izaslanikom, sa pravom glasa, Savezna Uprava nalazi da bi bilo potrebno da sve br. župe učestvuju na skupštini sa pravom glasa, ako je moguće sa punim brojem delegata, prema broju članstva, sa što većim brojem izaslanika. Ovo, koliko s obzirom na opšte prilike, na potrebu mnogih i velikih poslova i zadataka, koji nam predstoje, toliko i s razloga što na ovoj redovnoj godišnjoj skupštini treba da se izabere novo starešinstvo Saveza,

Sokolstvo je verno jugoslovenskoj misli

Teče dvadeseta godina od sokolskog sabora u Novom Sadu. On je sazvan sa zadatkom da ujedini Sokolstvo u našoj zemlji u jedan jedinstveni sokolski Savez, po devizi: jedan narod, jedna država, jedno Sokolstvo!

Sećam se svih peripetija od meseca januara do juna 1919, kroz koje je prolazila ideja ujedinjenja u redovima hrvatskog Sokolstva.

Na martovskoj skupštini hrvatskog sokolskog Saveza odložena je odluka o tom pitanju s razloga, što većina župa i društava nije bila pitala svoje članstvo. Starešina i tajnik su izdali punomoći i želeli su glasati za ili protiv, već prema svom ličnom raspoloženju.

Radi toga je odlučeno da će se sastati nova skupština hrvatskog Sokolstva, početkom juna 1919, a pre toga da imaju održavati skupštinu sva društva, pa onda župe, sa istim dnevnim redom: ujedinjenje Sokolstva u jedan Savez. Održano je nekoliko stotina skupština i tako je skoro plebiscitarno usvojena t.zv. križevačka rezolucija, koju je usvojila i skupština Saveza, početkom juna 1919. Na saboru u Novom Sadu, na Vidov-dan 1919, nastupilo je hrvatsko Sokolstvo jednodušno, podržano plebiscitom celoga svoga članstva, koje je tražilo i glasalo za ujedinjenje svega Sokolstva u Jugoslaviji u jedan jedinstveni sokolski Savez.

Na saboru (u njegovim komisijama i u kuloarima) mnogo se raspravljalo o pitanju, da li treba da Sokolstvo uopšte dalje deluje, sada kada je postignut narodni ideal ujedinjenja celoga naroda, — malo ne celoga, — u jednu narodnu državu.

Treba se setiti da je Sokolstvo u Austromadžariji smatralo glavnim svojim zadatkom da uzgaja buntnike, rušitelje i prevratnike, kojima će razvivati i najbrže razrovati Austromadžarsku.

Takvih elemenata nova narodna država nije trebala, već graditelji i stvaratelje!

Rečeno je, da treba da postoji Sokolstvo koje će, neprestano iznova, uvek svežim silama, uzgajati svom narodu i svojoj državi najbolje građane, koji će znati da čuvaju i sačuvaju stečenu mladu slobodu, »jer je lakše steći slobodu nego li je očuvati.«

koje će u toku tri iduće godine imati da vodi sokolski rad i izvede sve one velike i obimne zadatke koji treba da prethode velikom sletu, pa i Sletu u godini punoljetstva Uzvišenog brata Starešine Nj. Veličanstva Kralja Petra II. u god. 1941. Potrebno je da to novo starešinstvo, kome se postavljaju tolike velike zadatke bude izraz volje i raspoloženja što većeg broja delegata.

Kako je pred nama još vreme preko 1/4 godine, to apelujemo na br. župe da i raspisima i prilikom obilaska jedinici i njihovih skupština, i prilikom župskih skupština upoznađu br. jedinice sa izloženim i pozovu ih da Savezni doprinos što pre uplate i omoguće svojoj župi da uzme što aktivnijeg učešća sa velikim brojem delegata na Sav. skupštini i doprine opštem napretku i uspehu.

Uprava Saveza će se obratiti i neposredno svim br. jedinicama i pozvati ih na što hitnije izvršenje ove svoje dužnosti.

Tako je Sokolstvo u Novom Sadu, — do tada destruktivni element — preuzelo konstruktivne zadatke. Ono je, znajući što hoće i što time preuzima, ponosno izjavilo, da želi biti hrptenica Jugoslavije i jugoslovenstva i zapisalo je na sokolsku zastavu misao vodilju narodnog i državnog jedinstva.

Od onda do danas doživela je ova misao vodilja u našoj zemlji mnogo uspeha i mnogo neuspeha. Nastupala je i otpustala. Sokolstvo joj je ostalo verno do danas. Nikada nisu prilike izvan nas mogle da promene naše uverenje, da samo u jedinstvenoj Jugoslaviji leži osiguranje slobode i napretka svih njegovih građana, njihova jedina budućnost.

Nama, u hrvatskim stranama, bilo je uvek najteže. Sa mnogo razloga i uzroka, koje ne želim ispitavati, kod nas ovde misao narodnog i državnog jedinstva nailazi na najviše neprijateljstva i na najveću oseku i plimu. Mi smo u društvenom i svom privatnom životu izdržali mnogo kušnja. Označeni smo kao izdajnici naroda. S koliko pravom nas tako nazivaju ljudi, koji su tri do četiri puta promenili svoje opredeljenje, dok smo mi, Sokolovi, već pre rata radili, zanešeni mišlju jugoslovenskom, pod hrvatskom sokolskom zastavom, ono isto što radimo i danas, pod jugoslovenskom zastavom. Nismo se dakle promenili, nismo nikoga izdali, već smo ostali dosledni, kao borci za svoje ideale! I danas su prilike izvan nas nesklone našem osećanju i našem opredeljenju; ali ne mogu te nesklone prilike da nas zabune. Danas izgleda da je jugoslovenstvo ovde, kod nas, potisnuto, ali će ono opet poći napred, osveženo, ojačano, mlado i borbeno. Sokolstvo će stajati uvek u prvim redovima. Samo je pitanje, da li će se ono i dalje zadovoljiti sporednim ulogama, pa da gdekoji nezvani, sa jugoslovenskom obrizinom, upropaste povoljnu zgodu za potpunu pobjedu, kao što smo već mnogo puta doživeli. Jugoslovenska misao jača je od nezrele sadašnjice. Ona je jača, jer jedino ona rešava sva naša pitanja logično, jednostavno i temeljito. Ona će sigurno i konačno pobediti! Za nju je vredno boriti se, jer je to borba za historijsko nužno stvaranje. Treba preuzeti odlučnim gestom zastavu iz ruku milijunskih žrtava te je preneti, iz prošlosti, u zoru novog jugoslovenskog dana. Spremajmo se za borbu, koja sigurno dolazi. Mi moramo pobediti, — pobedićemo!

Oton Gavrančić

Jedan pozdrav grofa Zamojskog

Bivši starešina saveza poljskog Sokolstva, i predsednik »FIG«-a, grof Zamojski, je uputio Savezu Sokola KJ, telegram ovog sadržaja:

»Srdačno zahvaljujem za vaše želje i molim vas da primite moje najsrdačnije želje i pozdrave za novu godinu, za vaš savez, za župe i za sve sokolske jedinice. Zdravo!«

Šta nam daje Sokolstvo

Ni jedna organizacija u zemlji ne pruža svojim pripadnicima, vernim i odanim sledbenicima, toliko načina i mogućnosti, za usavršavanje i izgrađivanje u svakom pravcu, koliko Sokolstvo.

Od telesnog razvijanja do duhovnog uzdizanja i usavršavanja postoje čitave, zrakasto postavljene aleje, na kojima se svaki pojedinac i svi skupa, mogu obučiti, iskovati svoje karaktere i vrline, te postati savršenstvo od čoveka.

Vežbanjem i ostalim tehničkim radom svaki vežbač izgrađuje svoje telo kao izvajano. U tom pravcu postignuti uspehi pružaju nam dvojaku korist, estetsku i zdravstvenu, koje su od neprocenjive vrednosti i najveća nagrada za uloženi trud i vreme prilikom vežbanja.

Prosvetnim radom duhovno se izgrađujemo i uzdižemo iznad običnog, prosečnog čoveka, da ni sami ne možemo oceniti koliko se razlikujemo od lića, koja nisu htela, ili pak nisu imala prilike, da se u ovom pravcu razvijaju.

Raznim dužnostima, govorima pred vrstom, skupom ili zborom, pojedinci se izgrađuju u prave pravcate govornike. Do ovih dužnosti, — samo ako se ima iole volje i sposobnosti, — može se lako doći i postići ono što želimo.

Sokolstvo ima svoje redovne i povremene publikacije, u kojima se prvenstveno puštaju i ogledaju sokolski pripadnici i njihove snage. Ko hoće i ima za to volje i smisla, pruža mu se i s te strane mogućnost, da se razvije u pisca ili novinara. Sokolski rad i život, velike ideje i stremljenja, sadrže čitavi niz motiva, veoma podesnih za obradu u svakom pravcu.

Razne pozorišne, tamburaške i druge sekcije, daju mogućnost, da se pojedinci razvijaju i upute u pozorišnu i muzičku umetnost, te i na tom polju ogledaju svoja krila.

U streljačkom otseku članovi se obučavaju u veštom i tačnom gađanju puškom, čime se, svesno i sistematski pojačava narodna odbrana. Svaki dobro izvežbani strelac, za vreme rata, od neprocenjive je koristi svojoj zemlji i narodu. Od njihove izvežbanosti i brojnog stanja zavisi rešenje mnogih kritičnih situacija na bojištu.

Socijalni otseci pružaju mogućnosti, da pojedinci dođu do izražaja u socijalnom staranju i potpomaganju materijalno siromašnije braće i sestara, kao i telesno iznemoglih i neobezbeđenih lica. Vršeci ovu plemenitu dužnost, razvijaju svoje sposobnosti u socijalnom pogledu i ujedno stiču odvratnost prema svakoj samoživosti i sebičnjaštvu, što danas nisu retke osobine mnogih bogataša u celome svetu.

U otseku trezvenosti članovi se navikavaju na apstinenciju, umerenost i uzdržavanje od alkoholnih pića i raznih iskušenja, sa kojima se u životu sreću skoro na svakom koraku. Sve su to živi primeri na kojima se možemo naučiti i postati uzorni građani i korisni članovi društva.

Iskusnijim i aktivnijim sokolima se uvek pruža mogućnost, da uđu u upravu društva i zauzmu mesto i dužnost funkcionera, kada treba da pokažu i da drugima dadu ono, što su od svojih sokolskih prethodnika i učitelja primili i naučili. Na taj se način, otpravljajući svakog dana sve nove i nove dužnosti, i stojeći pred moralnom odgovornošću za uspeh ili neuspeh u društvu, svaki pojedinac izgrađuje u starešinu-vodu.

Kad neko u Sokolstvu zgreši, on se ne kažnjava, već bratski i roditeljski savetuje i ispravlja. Vinovniku se tada učini, da preko njegove glave ne prelaze sve grube posledice izvršenog dela, već blaga svetiteljska ruka, koja ne bije, već miluje i vraća na pravi put poznavanja Istine i Pravde.

Eto, samo nekoliko primera, koji jasno pokazuju, šta nam neposredno i posredno daje Sokolstvo, koje se roditeljski stara i zalaže, da mi, njegova deca, odrastemo i dorastemo do Čoveka i Neba...

Trebinje. St. O. Stanković

ODRŽAVANJE OLIMPISKOG DANA OVE GODINE

Zaključkom sednice Jugoslovenskog Olimpijskog Odbora, održaće se ove godine u celoj zemlji Olimpijski dan, 18. juna.

Mole se sve sokolske jedinice, da u smislu uputa, izdatih u ranijim okružnicama, razvijaju što bolju propagandu olimpijske ideje, prema mesnim prilikama.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Uoči pravoslavne nove godine je, u beogradskom sokolskom društvu Matica, priredena sokolska večera, na kojoj je uzeo učešća velik broj članova svih beogradskih društava. Na toj večeri bio je prisutan i čehoslovački poslanik u Beogradu, Dr. Jaroslav Lipa, sa gospodom, kao i Dr. Franja Bahtik, savetnik čehoslovačkog poslanstva. Od članova beogradskog Sokolstva bili su prisutni: zamenik starešine SSKJ Milivoje Smiljanić, general Andra Petrović, starešina župe Beograd Dr. Mihajlo Gradojević, zatim Dr. Milorad Dragić, general Dušan Cvetković, inž. Radivoje Radulović, Dr. Janko Olip, Sima Lazarević, Dragoljub Banović itd. Na večeri je uzeo reč br. Stanko Maslovarević, koji je naročito podvukao radost prisutnih što u svom krugu vide predstavnika br. Čehoslovačke republike, Dr. Jaroslava Lipu. Govor brata Maslovarevića bio je popraćen burnim poklicima Kralju, Jugoslaviji, i bratskoj Česko-slovačkoj.

U ponedeljak posle podne je supruge čehoslovačkog poslanika u Beogradu, Dra Jaroslava Lipu, pravedna gđom savetnika čehoslovačkog poslanstva, Dra Bahtika, posetila sokolsko društvo Matica u Beogradu, gde je bila primljena od članova Starešinstva, kao i od velikog broja članica. Podstarešina društva, brat Otokar Novotni, pozdravio je gđu Dra Lipu, a jednako su je pozdravili i načelnica, Agata Žic te načelnik F. Žic. Brat Novotni je istakao svoju radost, što gđa Lipa pokazuje toliki interes za Sokolstvo, nakon čega su gđe Lipa i Bahtik obišle sve prostorije društva te prisustvovala vežbanju članica i upisale se u društvo. Gđa Lipa, koja je još iz devojčinskih dana, bila revnosna sokolica, i koja je sinovica presidenta osloboditelja Masaryka, je izjavila da će dolaziti i na vežbanje u društvo, pa su to sve članice najoduševljenije pozdravile.

Sokolska župa Gospić otvorila je 10-dnevni tečaj za vode sokolskih četa. Tečaj vodi župski prednjak br. Orelj.

Brat Herman Šuler, potstarešina i načelnik sokolskog društva Bizeljsko, preminuo je nedavno u 44 godini života, pa mu je priredjen srdačan i ganutljiv pogreb. Brat Šuler, koji je po zanimanju bio trgovac, ušao je već u 8 godini u Sokolstvo i bio jedan od najmarljivijih članova svoje župe. Njegova smrt je izazvala opšte žaljenje, jer je, pored rada u Sokolstvu, bio također vrlo agilan u

vetrogastvu i u drugim nacionalnim udruženjima.

Sokolske društvo Čenta je ove godine uvelo prvi put u svome selu stari naš narodni običaj donošenja badnjaka. Pošto taj običaj u tom selu nije postojao, sokolsko društvo je priredilo naročitu svečanost tom prilikom, zahvaljujući nastojanjima starešine, brata Sabovljevića, i ta svečanost je izazvala veliku pozornost kod čitavog stanovništva. Povorku je predvodilo 15 konjanika i sokolski tamburaški zbor. Na taj način će iduće godine i ostali meštani slaviti badnjak.

Predana sokolska radnica, sestra Vera Majerić, učiteljica, bila je nedavno premeštena iz Prišlina, srez Pregrada, u selo Petruševac, srez zlatarskog. Ta vest je neugodno dirnula sve one koji su poznavali rad sestre Majerić u tom kraju, a čiji rad je bio poznat u čitavoj sokolskoj župi Zagreb. Pored toga, sestra Majerić je time lično pogodena, jer joj u Prišlinu žive siromašni roditelji. Ali što je najvažnije, sokolski i nacionalni rad u tom kraju će mnogo izgubiti odlaskom sestre Majerić.

Pišu nam iz Skoplja: »Sokolski glasnik« je već javio o premeštanju brata Miodraga Milosavljevića iz Matejčice blizu Štipa, u prizrenski Brod, kao i o tome, kolika je šteta time nanesena sokolskom radu, pošto je brat Milosavljević u ranijem mestu boravka bio neobično aktivan na Sokolstvu, što je bilo vidno u radu čitave župe Skoplja. Zato smo sa najvećom radošću doznali, da je brat Milosavljević, na intervenciju Saveza SKJ, ponovo premešten iz Prizrenskog Broda, i to u Veles, gde će njegova sokolska aktivnost moći doći do punog izraza. U prizrenskom Brodu nisu bili uslovi za rad brata Milosavljevića tako povoljni, i zato se veselimo, što će Sokolstvo u Velesu njegovim dolaskom steći novog aktivnog radnika.

Pišu nam iz Celja: Iz Krškega k Sv. Tomažu, pri Ormožu, bio je nedavno premešten učitelj, brat Drago Bitenc, koji je već deset godina bio uzoran vodnik sokolske omladine u sok. društvu Krškom. Ovo premeštanje je neugodno delovalo na čitavu javnost u ovom kraju, a naročito na članove sok. društva, jer je br. Bitenc bio poznat kao odličan u svojoj struci, a ujedno i kao vrlo nacionalan i dobar Slovenac i Jugosloven.

Isto tako je sa žaljenjem bila primljena vest, da je iz bolnice u Celju bio premešten u Novo Mesto, sekundarij te bolnice, Dr. Marijan Bregant, koji je bio vrlo aktivan u Sokolstvu i dugo godina bio zdravstveni referent sokolske župe Celje. Bratu Bregantu je time nanesena i velika šteta, jer mu je žena učiteljica u jednom selu blizu Celja, pa na taj način mora da se deli i od svoje porodice i od bolnice, na kojoj je uzorno radio, i od Sokolstva kojemu je sve slobodno vreme posvećivao.

Brat Krznarić Viktor, član Sokolskog društva Čakovec, u S. P. P. izradio je potpuno lutkarsko pozorište i poklonio društvu. Osnovao je također lutkarski otsek i u nedjelju, 15. 1. 1939, davala se pod njegovom režijom prva predstava »Princeza Skoljica«. Kulise je izradio brat Antonović Ante, a braća M. i D. Flego pomogli su mu kod radova oko osvetljenja. Novi sokolski dom bio je pun dece i roditelja.

Sokolska četa Tučepi je, 8. januara, održala glavnu godišnju skupštinu, koja je bila upravo sjajno posećena i kojoj su prisustvovali izaslanici društva Makarska, kao i izaslanici župe u Splitu, sa starešinom V. Pera na čelu. Tom prilikom je starešina čete br. Stojković, održao značajan patriotski govor, ističući naročito velike uspehe čete u prošloj godini. I brat Pera je u ime župe Split podvukao, da četa u Tučepima može da posluži kao uzor ostalim društvima.

Omiljena sokolska pesma, »Pesma sokolskih legija«, koja toliko oduševljava sokolske vrste, izgleda da je tra u oku protivnicima Sokolstva, naročito u Dravskoj banovini. Tako je n. pr. utvrdeno, da su ti protivnici postavili neku vrstu parodije na tu pesmu, vrlo uvredljivu za Sokolstvo i uopšte za nacionalno osećanje, pa je u velikom broju primeraka dele u raznim krajevima Slovenije.

Pred neko vreme naden je na putu za Siverić, u Dalmaciji, mrtav Šime Mudrić, poznat sokolski radnik. Mislio se da je umro od naprasne smrti, ali je naknadno, analizom zagrebačke kriminalne policije, utvrdeno da se radi o ubistvu, pa je okružni sud u Sibeniku izdao naredbu da se izvrši ekshumacija i da se utvrdi pravo stanje stvari. Ekshumacijom je također utvrdeno da je Mudrić bio ubijen, pa sada vlasti tražaju za ubicom. Novine ističu da bi motiv ubistva mogao da bude politički.

Sokolstvo u svetlu izveštaja austrijske policije

Nakon prevrata postali su nam delimično pristupačni tajni arhivi austrijske policije. Zanimljivo je čitati danas zaprašana akta iz »Staatspolizeibureau-a«, bečkoga ministarstva unutrašnjih poslova. U tim aktima se naročito Sokolstvu posvećuje velika pozornost. Tako leže pred nama poverljivi izveštaji o sokolskim sletovima, i to o sletu u Zagrebu iz godine 1906, o V svesokolskom sletu u Pragu, i o slovenskom kongresu u Sofiji, god. 1910. Pogotovo je zanimljiv akt koji nosi naslov »Informacije o razvoju srpskog Sokolstva«, a koji je u bečkom ministarstvu zaveden pod brojem Z. L. 71.088/M.I. iz godine 1915, dakle iz vremena najvećih ratnih strahota i najvećeg terora nad čitavim jugoslovenstvom. Treba priznati da su informacije prilično tačne tako da bismo ih, kad bismo izlučili njihovu protusokolsku tendenciju, mogli upotrebiti gotovo za neke vrsti spomen-spis o jednom delu jugoslovenskog Sokolstva.

Zbog zanimljivosti za današnje generacije, navodimo doslovno neka mesta iz tog, inače opsežnog akta.

Počeci Srpskog Sokolstva padaju u godinu 1897. Te godine je Dr. Laza Popović, advokat u Srem,

Karlovcima, ustanovio Srpski Soko, za kojim je g. 1903 do 1906, sledilo više drugih društava. Već god. 1906 je ustanovio župu pod imenom župa fruškogorska, koja je imala društva u Vinkovcima, Vukovaru, Golubincima, Zemunu, Indiji, Irigu, Jaski, Sr. Karlovcima, Mitrovici, Neštinu, Osijeku, Rumi, St. Pazovi, Sidu i Cortanovcima. Društveni časopis »Srpski Soko« je, pod spretnim uredništvom Dr. Popovića, u kratko vreme zadobio uticaj na stvaranje novih sok. društava u Hrvatskoj i Slavoniji, a naročito u Bosni i Hercegovini. Godine 1903 tamo se nalazilo jedino sokolsko društvo u Mostaru, ali već godine 1906 organizovala su se srpska sokolska društva »Dušan Silni« u Sarajevu i u Brčkom, dok su u Hrvatskoj bila ustanovljena nova sokolska društva u Zagrebu, Dvoru, Glini, Gračacu, Korenici, Novoj Gradiški i Pakracu.

Značajna za srpsku sokolsku ideologiju, kako ju je zasnavao Dr. Popović, je ubačena parola: »Oslobodenje i ujedinjenje svih Srba«. U dokaz tomu, navode se odgovarajući pasusi iz časopisa »Srpski Soko«. Tu istu misao nalazimo i u beogradskom »Sokolskom glasniku Dušana Silnog«, iz g. 1911, koji na-

vodi razloge zašto se srpsko Sokolstvo ne može ujediniti sa hrvatskim. »Srpska Sokolska misao ima tri dela. Prvi je međunarodan i to je telesno vežbanje, a drugi je slovenski i to je slovenska uzajamnost. Prvi i drugi deo imaju Česi, Poljaci, Hrvati, Slovenci itd. Treći deo je pak specifično srpski: ujedinjenje svih srpskih sokolskih organizacija u jednu celinu i učestvovanje u narodnom ujedinjenju, u daljoj budućnosti. Zbog toga rad srpskog Sokola ne sastoji se toliko u gajenju gimnastike, koliko u vaspitanju naroda za žrtvovanje, kad dode čas opasnosti i u oglašavanju velikog ideala oslobođenja i ujedinjenja svih Srba.«

God. 1907 nastavlja se organizovanje sokolskih društava u Bosni, među kojima se nalazi i društvo u Tuzli. Tajnik tog društva je bio Veljko Čubrilo koji je u Sarajevu bio osuđen na vešala zbog atentata, a starešina mu je bio Miško Jovanović, koji je također bio upleten u ubistvo prestolonaslednika. Načelnik toga sokolskog društva je gimnazijski profesor Stevan Zakuća, čiji uticaj je docnije postajao sve veći. U sokolskom društvu u Banja Luci je zamenik starešine poznati srpski agitator i pisac, Petar Kočić, koji je docnije, zbog protudržavne agitacije, bio suđen na više godina robije. Godine 1907 je ustanovlje-

no i sokolsko društvo u Bihaću, čiji prvi predsednik je bio Živko Nježić.

Godina 1907 ne pokazuje samo napredak srpskih sokolskih organizacija u Bosni već, naročito pod uticajem Dr. Popovića, početak ujedinjavanja svih srpskih sokolskih društava u Savez srpskih sokolskih društava »Dušan silni«, sa sedištem u Beogradu. Jedan od glavnih organizatora, koji je i kasnije imao vodeću ulogu, to je srpski potpukovnik Voja Živanović. Već godine 1908 su sokolska društva u Srbiji imala veze sa onima u Bosni. To se najbolje vidi iz zaključka društva u Sarajevu od 14. maja 1908 da se, za bolju orijentaciju tehničkih izraza, u Sokolstvu upotrebljava vežbovni regleman srpske vojske. G. 1908 je također društvo Dušan Silni u Dubrovniku razvilo živu aktivnost.

Intenzivnije delovanje srpskog Sokolstva je započelo godine 1909, posle aneksije Bosne i Hercegovine. Javila su se nova sokolska društva u Bugojnu, Derventu, Zvorniku, Bijeljini, Trebinju, Nevesinju i Bos. Gradiški. Vidovdan, kao spomendan bitke na Kosovu, proglasili su za sokolski dan. Od tada se svako leto u Ravanici u Bosni, gde je bio pokopan srpski car Lazar, drže srpski sokolski kongresi. Voćstvo srpskih sokolskih društava preuzelo je

sokolsko društvo »Dušan Silni« u Sarajevu, sa starešinom Dr. Vojislavom Besarovićem i njegovim zamenikom, Jovom Popovićem na čelu. Iz tog društva, i iz župe fruškogorske, je sledećih godina poteklo nastojanje za ujedinjenjem srpskog Sokolstva, koje se zaista i provelo, pored različitih prepreka. U cilju ujedinjenja ukinuli su razlike u sokolskom kroju i uveli jedinstven kroj, u kome se samo kalpak sa belom perjanicom, i pojas sa srpskim grbom, razlikuju od običnog sveslovenskog sokolskog kroja. Do sada uobičajeni naziv »Dušan Silni«, nadomestili su također nazivom »Srpski Soko«. Međutim, za srpska sokolska društva u Srbiji ujedinjenje nije uspeo. Daljnji korak za to ujedinjenje, trebalo je da bude ustanovljenje srpske sokolske župe u Bosni, što je izvedeno god. 1910. Na glavnoj skupštini, 22. maja 1910, zaključeno je utvrditi jedinstvena pravila za sva sokolska društva. A u tadašnjem odboru bosanske sokolske župe su bili: Dr. V. Besarović, kao starešina, Djorđe Perin iz Mostara kao zamenik, Jovo Popović iz Sarajeva kao tajnik, Dr. Dušan Jeftanović iz Sarajeva kao blagajnik, i Stevan Zakuća iz Tuzle kao načelnik. Bosanska župa se je idućih godina tako naglo razvila, da je morala već da osnuje okružja u Sarajevu. Mo-

Vera i sokolstvo

Zvanični bilten Československe Obce Sokolske, donosi, u broju od 17. januara, ovo saopštenje:

Već čitav niz godina, a u poslednje vreme sve više, javljaju se glasine o tobožnjem protucrkvenom i protuverkovskom duhu u Sokolstvu. Po negde, gde se rabe jači izrazi, piše se čak o bezbožnoj ili paganskoj nauci Tyršovoj. Pri tom se ponavljaju neistine, koje su već više puta bile demantovane, a koje bi trebale da posluže kao dokaz za te tvrdnje. Filozof Tyrš je, međutim, hteo da čovek bude savršen te da se objasni sa svime, sa čime se susreće u životu, jasno i neposredno. Jasno je, da se takav duboki duh, kao što je bio Tyrš, zanimalo također za verska pitanja. Njegova nastojanja su išla za tim, da bi i versko ubeđenje čovekovo bilo što savršenije, pa otuda izviru i njegovi pogledi na katoličku, protestansku i islamsku religiju.

Kao najčešći uzrok za traženje protuverkovskog gledišta u Sokolstvu, uzimaju se zaključci VII opšteg sabora Sokolstva. Međutim se u tim zaključcima izričito kaže, da su članovi sokolskih jedinica dužni, da — verni idealu istine, ljubavi i morala — ozbiljno razmišljaju o veri, o svom gledanju na svet i o svojim moralnim nastojanjima, te da prema rezultatima tog razmišljanja, postupaju u čitavom svom životu. Isto tako je u tim zaključcima izričito kazano, da Sokolstvo zabacuje svaku nestvarnu, ili bez dovoljnog takta, versku ili protuverkovsku agenciju; da zabacuje nepoštenje u verskim pitanjima i da naročito zabacuje indiferentnost u moralnim pitanjima. Ako se takvi zaključci mogu smatrati za protuverški, onda to znači potpuno neshvatanje samih osnova religije.

U praksi nije nam poznat niti jedan slučaj, da bi ČOS ili neka sokolska župa, ili jedinica istupila bilo protiv koga, zbog verskih razloga. Verska tolerancija bila je uvek baš jedna od glavnih odlika Sokolstva, koju je Sokolstvo istinski negovalo. Za čitavih 75 godina postojanja sokolske misli, nije nam poznat niti jedan slučaj protuverkovskog nastupanja Sokolstva. Poznato je čak, da gotovo 80% čitavog sokolskog članstva pripada hrišćanskim crkvama, a više od 50% katoličkoj crkvi. Ako se pak, dela ili reči nekih pojedinaца bacaju na čitavu organizaciju, koja ima više od 700.000 čla-

70 Godišnjica Dr. Bogdana Gavrilovića

Društvo za podizanje Instituta našeg velikog naučnika Nikole Tesle, čiji je predsednik g. Dr. Bogdan Gavrilović, profesor i bivši rektor beogradskog univerziteta, član Akademije nauka i raniji njen predsednik, senator i t. d., priredilo je 19. o. m. na Tehničkom fakultetu u Beogradu proslavu 75-godišnjice života svoga predsednika.

Dr. B. Gavrilović, pored velikih zasluga za napredak i uspeh raznih organizacija, u kojima je učestvovao, zadužio je svojim radom u mladosti i Sokolstvo, jer je bio član i jedan od vođa Sokola u Beogradu, u vremenu kad se je sokolska organizacija tek stvarala. Član je bio prvog i jedinog sokolskog društva, iz koga su se docnije razvila i sva ostala, i u njemu je saradivao predano, odano i istrajno, ne samo kao član, nego i kao funkcioner uprave. Zapazivši u Sokolstvu nacionalnu snagu i veliki vaspitni značaj, ostao je sve do sada veliki prijatelj Sokolstva i redovan pomagač i posetilac svih sokolskih manifestacija. Kad god mu se je dala prilika, pomagao je Sokolstvo i Njegov rad.

Sokolstvo se raduje što je Dr. Gavrilović, još i sada, u 75-oj godini, zdrav i čio i što još aktivno saraduje na velikim zadacima otadžbine. Čestita mu srdačno proslavu koja se u njegovu čast priređuje, i želi mu još mnogo godina zdravlja i korisnog rada.

nova, onda to znači isto, kao kad bi se kažnjiva dela, koja su bila sudski utvrdjena, a koja su počinili pojedini pripadnici jedne ili druge crkve, bacila na te crkve ili religije, kojima ti pojedinci pripadaju.

Br. Dragić P. Radosavljević na osvećenju spomen-česme, koju je o svom trošku podigao, u okviru Petrove Petiletke

Rad u sokolskoj župi Skoplje

U poslednje vreme zapažaju se sve jača i brojnija nastojanja da se što više uradi na Sokolskoj Petrovoj petoletnici. Primeri bratskih četa Sindelić, Pobužje (Skoplje), Stepanovo (Devdelija), Lahce, Bukovo (Bitolj), Gabreš (Radovište), Suvi Do, Novo Čikatovo, Kosovo Polje (Priština), Rudnik, Tetovo (Veles), Sredska, Mušutište (Prizren), Đeneral Janković (Kačanik), Novo Selo (Strumica), Gorobinci (Sv. Nikola), Dolanji, Leskovic (Štip), pored mnogih drugih četa koje su preuzele poslove Petoletke, ubrzo posle njenog objavljivanja, zaslužuju da budu naročito pomenuti, s obzirom na postignute uspehe i stvarne plodove, korisne i za sokolstvo i za naše južnosrbijansko selo. U Gabrešu se, na primer, održava tečaj za nepismene, a u Pobužju učinjeno je za godinu dana mnogo više nego drugde za nekoliko godina. Tom četom i njenim uspešnim radom rukovodi učiteljica, sestra Mileva Popović, starešina, koja stiže da savsesno obavlja sve svoje dužnosti, i učiteljice, i majke, i starešine čete. Pčelarskim četama pridružuje se i četa Stepanovo.

Medu novoosnovanim četama valja naročito pomenuti Mušnikovo (Sredska župa, Prizren), koja će uskoro pokazati vidne rezultate, zahvaljujući svojim prosvetnim radnicima. Ima slučajeva da u upravi čete nema nijednog obrazovanijeg brata, te nema ko da napiše »pismeniji« izveštaj o radu. Tako četa Raštak (kod Skoplja), poznata po tome što njeni članovi igraju čuvene južnosrbijanske igre (pa su bili i u Nemačkoj), izvršuje mnoge radove u okviru Petoletke i održava časove vežbanja, a upućenija braća čitaju i sokolske listove, predavanja i raspise, pa ipak nema mo-

gućnosti da redovno šalje izveštaje Župi i Savezu. Na žalost, nema među saradnicima nijednog prosvetara.

Počev od 1. decembra, Dana Ujedinjenja, svugde su po jedinicama u punom jeku sokolske priredbe. Gdegod su agilnije uprave, a naročito starešine, načelnici i prosvetari, tamo su ozbiljnije i dostojnije priređivane razne sokolske zabave, proslave, posela, akademije. Valja istaći da su nekoje jedinice priredile na dan Materica dečja posela sa raznim poklonima i sa starim običajem vezivanja sestre načelnice ili koje druge časnice. Priredbe na Badnji Dan, na Božić (jelka), kao i doček Nove godine i dr., jesu oni podesni momenti, u kojima se postižu vidni i korisni rezultati u pogledu sokolskog vaspitanja, rodoljublja, socijalnosti, discipline, sokolskog kolektivnog osećanja i prave sokolske razonode. To su ujedno oni momenti kada naša sokolska misao, kroz ozbiljno i smišljeno spremljene priredbe, prisno vezuje sokolsku sredinu za šire slojeve građanske. U tom pogledu u našoj župi mnoge se jedinice ističu, a prednjači naročito Sokolsko društvo Skoplje II (Hanrijevo), koje je na dan Materica, 25. prošlog meseca, priredilo vanredno uspelo dečje poselo, sa 180 poklona u kolačima, narandžama i šećerčićima. Pre razdavanja poklona, davan je zgodan sokolski komad, izvedena zanimljiva vežba, recitovana sokolska pesma, održan govor za masu prisutne dece, naraštaja, članstva i dečijih roditelja i prikazani su filmovi Saveznog prosvetnog odbora.

Sokolstvo u Vardarskoj banovini postoji već od godine 1894, kada je, još pod turskim režimom bilo osnovano prvo sokolsko društvo, u Skoplju. Skopljanska sokolska župa obuhvata gotovo čitavu vardarsku banovinu, a broji 44 društva i 99 četa. Međutim već postoje pripremni odbori za ustanovljenje novih 30 četa, u različitim krajevima župe. U Skoplju se sada nalaze 4 društva, a pored njih vrlo su agilna i društva u Kumanovu, Štipu, Bitolju i Prizrenu. U župi ima već oko 20 izgrađenih sokolskih domova, a u gradnji se nalazi još 5 domova.

JUGOSLAVIJA NA OLIMPIJADI

Predsednik priredivačkog odbora XII Olimpijade u Helsinku, J. V. Rangell, uputio je predsedniku Jugoslovenskog olimpijskog odbora, Dr. S. Hadži, pismo, u kome ističe svoju radost što je i Jugoslavija odlučila da učestvuje na Olimpijadi i što će moći da jugoslovenske takmičare zdravi u Finskoj.

Smrt Romana Dmovskog

Prvom polovinom januara je umro u Varšavi jedan od najodličnijih predstavnika poljskog duhovnog i političkog života, veliki poljski rodoljub i veliki Sloven, Roman Dmovski, u 68. godini života.

Roman Dmovski je čitavog života bio pristalica slovenske orijentacije u poljskom kulturnom i političkom životu. Kao takav on je, već za vreme rusko-japanskog rata, odlučno ustajao protiv onih Poljaka, koji su želeli poraz Rusije, tvrdeći da Poljaci moraju doći do direktnog sporazuma sa Rusima i na taj način postići svoju slobodu, a ne želiti da jedan slovenski narod bude uništen. U to doba je Dmovski bio predsednik kluba poljskih poslanika u ruskoj Dumi. Na sveslovenskom kongresu, 1908, je odlučno zagovarao stvaranje slobodne poljske države i izlaz na staro poljsko more, preko Gdanska i Pomorane. Kad je došlo do svetskog rata, Dmovski je u emigraciji pokazao koliko je rodoljub, pa se njegovom zagovaranju kod presidentu Wilsona ima najviše zahvaliti, što je Wilson bio dobro raspoložen prema današnjim granicama poljske države. U unutarnjoj i spolnoj politici bio je odlučan protivnik politike maršala Pilsudskog i pukovnika Beka, pa je hteo da osnuje »Narodni tabor velike Poljske«, ali mu režim to nije dopustio. I u poslednje vreme je Dmovski, kao pravi Sloven, iskreno žalio nesporazume između Poljaka i Čeha, pa je osuđivao kampanju izvesnog dela poljske štampe protiv Čehoslovačke. Propagirao je čak ideju državne federacije između Poljske i Čehoslovačke.

Veliki Sloven, poč. Dmovski je bio ujedno i veliki prijatelj Sokolstva, videći u njemu organizaciju koja najuspešnije radi na širenju bratskih veza između slovenskih naroda.

IZ NAŠEG MAČEVALASTVA

Nedavno je održana sednica Upravnog odbora jugoslovenskog mačevalačkog saveza, na kojoj se pretresalo pitanje reval-turnira sa Italijanima. Održana su i takmičenja sa floretom i sa sabljom u Zagrebu, u cilju izbora ekipe za taj turnir. Na tim takmičenjima učestvovali su mačevaoci iz Ljubljane, Petrovgrada i Zagreba, dok su oni iz Subotice otkazali učestvovanje. U rezultatima sa floretom prvi je bio Branko Tretinjak, zatim Ferlan Maks; a u rezultatima sabljom prvi također Branko Tretinjak, a drugi Krešo Tretinjak.

staru, Tuzli i Banja Luci. Već postojeće župe, fruškogorska i bosanska, stupile su 1910 g. u užu vezu sa Savezom sokolskih društava u Srbiji, tako da se primećuje sve veći uticaj sokolskih društava iz Srbije i sve jasnija su nastojanja za centralizacijom Sokolstva u pravcu Beograda. U broju 3 časopisa »Srpski Soko«, godišta X i XI, se kaže »Naše središte je postalo Beograd, jer Karlovci ne mogu nikako da postanu srpski Prag«. Time je službeno dokumentovan prelaz voćstva srpskog Sokolstva, sa župe fruškogorske, na Savez u Beogradu; a to dokazuje i ustanovljenje drugog lista, »Sokolski glasnik Dušana silnog«, koji izlazi u Beogradu i koji se pretstavlja kao organ Saveza sokolskih društava u Srbiji. Već iz prvog broja toga lista vidi se da se i »Narodna Odbrana« počela zanimati za srpsko Sokolstvo te da je i sama osnovala telovežbački oteck, »da širi viteški duh i da razvija otpornu snagu«. Dalje se veli: »Da smo se pre pobrinuli za to, bili bismo prilikom aneksije Bosne i Hercegovine sprečili veliki nacionalni poraz«. Kao što se vidi, i tu je dakle skrivena misao, da Sokolstvo treba da pomogne u odlučnoj borbi protiv Monarhije. Zato se veli u sledećem članku toga časopisa: »Srpsko Sokolstvo mora, obzirom na gubitke i nepravde (misli se na aneksiju Bosne i

Hercegovine), koje su nastale u poslednje vreme, da intenzivno radi na preporodu i na pojačanju svoje defanzivne snage.« Da je ta defanzivna snaga istovetna sa budućim napadajem na Habsburšku Monarhiju, dokazali smo već gore.

Na inicijativu starešine fruškogorske župe, Dr. Laze Popovića, održao se 7. novembra 1910 g. u Beogradu Prvi svesrpski sokolski slet. Na tom sletu je Savez srpskih sokolskih društava u Beogradu »Dušan Silni«, bio zastupan preko St. Todorovića i Vojislava Živanovića, dok je srpsko župu fruškogorsku zastupao Dr. Popović, bosanska župu Miško Jovanović a dalmatinska sokolska društva Kristo Dominković. Tom prilikom je zaključeno: 1) da celo srpsko Sokolstvo čini jednu celinu, kao što je i srpski narod jedan; — 2) da iz toga sledi zajedničko nastojanje za jedinstveni savez svih srpskih pokrajinskih organizacija. U tu svrhu održaće se te godine u Beogradu sastanci svih provincijskih sokolskih organizacija, a s vremena na vreme priređivaće se srpski svesokolski sletovi. Konačno, treba da srpski sokoli prema vani, tj. prema ostalim Slovenima, nastupaju uvek kao celina, bez obzira na provincijsku pocepanost. To se je zaključilo naročito obzirom na svesokolski slet u Zagrebu 1911 i svesokolski slet u Pragu g. 1912. Za-

ključeno je također, da se uvede i jedinstveni sokolski krov, a barjak srpskog saveza »Dušan silni« je proglašen kao zajednički barjak čitavog srpskog Sokolstva. Komandna terminologija je uzeta iz Sokolstva u Srbiji, i položen je temelj za »Srpski sokolski savez« koji bi obuhvatio sve sokolske župe, pa i one u Monarhiji, a čije sedište bi bilo u Beogradu.

Ako se je već g. 1910 »Narodna Odbrana« uveliko zanimala za srpsko Sokolstvo, g. 1911 je srpsko Sokolstvo zvanično stupilo pod voćstvo »Narodne odbrane«. Provedena je stroga organizacija i disciplina u srpskom Sokolstvu, a naročito su se približili društvima »Pobratimstvo«, koja su služila pretežno srpskoj špijunaži.

Ove godine izlaze već tri sokolska časopisa, »Srpski Soko« u Karlovcima, »Srpski sokolski glasnik« u Beogradu, i »Soko« u New Yorku. Ovaj poslednji, koga je izdavao neki Petar O. Stijačić, bio je organ novoosnovane američke župe srpskih sokolskih društava, i piše u tonu punom mržnje prema Monarhiji, pružajući time vrlo dragocene podatke o pravim ciljevima srpskog Sokolstva. Tako piše 1912 g.: »Srpsko Sokolstvo u Americi hoće svoje članstvo da pripremi za sudbonosni čas nacionalne odbrane. Mi Srbi

mora da znamo, da Kosovo još nije osvećeno i da je nacionalna odbrana u poslednje vreme postala najvećom nuždom. Moramo se okaniti literarnog patriotizma i moramo biti pripralni da svim silama odbijemo nemačke, madžarske i druge aspiracije na naše oslobođene i neoslobođene zemlje, te da ponudimo pomoć hrvatskoj braći, koji veruju u naše nacionalno ujedinjenje i koji su pripralni da brane svoja narodna prava. Samo ako tako budemo radili, zamuknuće žalba Đure Jakšića da nismo više porod Nemanjića. Učiti i raditi, to je nova škola patriotizma.«

U prvom broju g. 1914 taj list piše: »Sokoli, spremajmo se! Nakon 500-letnog boja, patnje i čežnje za slobodom doživeli smo dan kad su se ostvarile naše nade i kad vidimo veći deo naših srpskih zemalja ujedinjen. Azijski Turci su pobedili, ali hrišćanski Turci hoće da unište korenje našeg narodnog života. Kao što su nekada, crne duše, u ime Boga klale i mučile narod, tako su nam i bečki Turci, u ime Evrope, ugrabili velik deo srpskih zemalja i sprečili da se ujedini naša narodna celina, dok je besavesna Evropa stalno prezirala srpski narod. Međutim je naš narod spreman za borbu i svestan svoje pobede, pa neće da trpi tuđe sile. Ko pogleda tačnije dosadašnje odnose između kraljevi-

ne Srbije i Austro-ugarske, uvideće, da nije još daleko dan, kada će gruvanje topova sa Avale i Lovćena pozvati sve Srbe u borbu za slobodu i oslobođenje.«

Taj američki list je, sa strane Srpskog sokolskog saveza bio svima sokolskim društvima najtoplije preporučan, pa je naden i kod mnogih sokolskih društava u Bosni.

Odnosi koji vladaju između srpskog Sokolstva i »Narodne Odbrane« mogu da se vide najbolje i iz napisa koga je objavila »Narodna odbrana« g. 1911 u Beogradu, u štampariji Davidović. U tom napisu stoji, između ostalog: »Dok deo našega naroda još strada pod jarmom Turaka, dolaze novi Turci sa severa, opasniji nego li oni raniji. Kulturno viši i ekonomski jači, severni neprijatelji su se obratili protiv nas da bi nam oduzeli jezik i slobodu i da nas unište. Sada je vreme za rad naših srpskih Sokola. Samo zdrav i silan narod, koji je svestan svoje narodnosti i koji je dobro organizovan, može da bude u stanju da se brani i da pobedi. Tu istinu su srpski Sokoli zapisali na svoj barjak i propovedaju je u čitavom narodu. Sokolska misao utelovljuje srpsku misao, jer ujedinjuje u srpskoj misli sve svoje članove, gdegod se oni nalazili.«

(Svršić se)

Iz slovenskog Sokolstva

Češko Sokolstvo i država

»Sokolski Vijestnik«, organ ČOS, donosi, u broju od 18. januara, na ugodnom mestu članak, pod naslovom »Samo mir!«, u kome se osvrće na glasine, koje o Sokolstvu šire naročito nekoji bulvarski večerni praški listovi, koji žive od senzacija. Članak veli, da se već do sada pokazalo da je sve što je zla bilo nabacano na Sokolstvo, bilo neistinito, i da Sokolstvo uživa poverenje čitavog naroda, koje se baš u teškim danima sve više obraća njemu. Sve protivu rečne vesti o spajanju telesnog vaspitanja bile su ubačene samo u cilju traženja senzacija i da unesu zabunu u javnost. Zatim se nastavlja:

»A kad je i toga bilo dosta, počelo se govoriti i pisati o — podržavljenju Sokola! Šta to znači »podržaviti«, to u stvari ni jedan od tih listova ne zna, jer forme i načini tog podržavljenja mogu da budu različite, počevši od državnog nadzora, preko odobravanja činovnika, pa do zvaničnog voćstva. Ali tim ljudima nije smetalo što nemaju pojma o stvari; glavno je bilo da ubace reč i da je šire, kao otrov, u javnost.

Što dakle ostaje? Ništa drugo nego doviknuti im, skupa sa Tyršem, da se ne pletu u stvar, koja ih se ne tiče. Idite s puta, vi ljudi male vere, koji se bojite da bi ovaj narod, ili ova država, mogli u nekom divljem pomračenju uma da počine samoubištvo, time što bi u korenu uništili najlepši cvet i najčvršću osnovu koje je naš narod stvorio, kada je pošao u borbu za slobodu, a to je Sokolstvo. Budućnost naroda čine, ne samo ljudi rada, nego i ljudi vere; a Sokolstvo je stvar srca, vere, ljubavi i rada; pa će ostati najdublja nada čitavog naroda. I zato, neka se niko ne boji! Nikakvo zlo neće se dogoditi Sokolstvu; a neće se dogoditi ni narodu dokle budemo svi živeli i radili sokolski, i dokle ostanemo verni sebi!«

SOKOLSTVO I TELESNO VASPI-
TANJE U ČESKOJ

Zvanični bilten ČOS javlja: U sokolskom središtu bili su vodeni opširni pregovori o budućim zadacima Sokolstva na polju telesnog vaspitanja naroda. Na osnovu toga odlučila se ČOS da preduzme čitavo telesno i odbranbeno vaspitanje naroda, i to ne samo članova Sokola, nego i ostalih lica izvan Sokolstva, naime naraštaja od 6—17 godina i odraslih ljudi do 30 godina i dalje. Radi se o stvari velikog značenja, koja će predstavljati i veliki zadatak za ČOS, kao opštenarodnu i nepolitičku organizaciju. Organizacioni i radni uslovi Sokolstva pružaju najlepše izgleda za uspeh u tom pogledu. ČOS ima preko 2000 jedinica i čitav veliki broj vlastitih vežbaonica i javnih vežbališta, tako da je Sokolstvo jedino u stanju da pruži u što skorijem vremenu potrebne škole i potrebno opremljenje za rad oko opšteg telesnog i odbranbenog vaspitanja naroda.

U broju od 10. januara istog biltena javlja se, da je ČOS predložila čehoslovačkoj vladi nacrt o spajanju telesnog vaspitanja u republiki. Nacrt govori najpre o idejnim osnovama, zatim o načelima i metodama telesnog vaspitanja, i konačno o staranju za odbranbeno vaspitanje naroda te za vaspitanje moralno i duhovno; i naposljetku o unutarnjoj organizaciji. U tom nacrtu kaže se da telesno vaspitanje treba da bude i nadalje potpuno slobodno od stranačko-političkog vaspitanja. Sokolstvo je najstarija i najbrojnija sveopšta narodna organizacija i ona je jedina pozvana da preduzme vaspitanje čitavog naroda. Sokolstvo je kod toga pripravnno da saraduje najtesnije sa svima kompetentnim ministarstvima te da u opštim državnim pitanjima radi u intencijama odgovornih činilaca. Isto tako Sokolstvo neće nikada biti netrpeljivo i isključivo prema bilo kojoj nacionalnoj organizaciji ili nacionalnom mišljenju.

SLET BUGARSKIH JUNAKA

Savez bugarskih Junaka priređuje ove godine, na Petrovdan, svoj veliki savezni slet u Sofiji. Poslednji savezni slet bio je godine 1935, i na njemu je prisustvovalo oko 6000 jugoslovenskih Sokola.

ČESKO SOKOLSTVO
U NEMAČKOJ

Češki listovi se bave i pitanjem t. zv. zagranice župe ČOS. Ta župa je osnovana već dugo vremena, jer su Česi još davno pre rata imali svoja sokolska društva u svim krajevima Evrope, gde su se nalazili u jačim kolonijama. Naročito su imali dosta jaki broj tih društava u Nemačkoj (oko 100 društava), kojima treba pribrojiti i sokolska društva u nekadašnjoj Austriji, a naročito mnogobrojna društva u Beču. Prema vestima českih listova, sokolska društva u Nemačkoj i dalje rade, pa su održane glavne godišnje skupštine društava u Berlinu i Hamburgu. Pošto je u sudetskim krajevima bilo također vrlo mnogo českih sokolskih društava, pokazuje se tendencija da se i ta društva začlane u zagranicu župu, te da zatraže od nemačke vlade da im dozvoli delovanje. Neki listovi misle da će nemačka vlada izići u susret toj molbi.

Čuveni rimski govornik, Ciceron, napisao je, između ostalih dela, i knjigu »O državi«. U toj knjizi, napisanoj pre 2000 godina, nalaze se i ove značajne i vrlo poučne reči, koje u punoj meri važe i za današnje prilike, a kojih treba da se drži svaki rodoljub, u svakoj zemlji, pa i u našoj:

»Otađbina nas je rodila i odgojila, ne zato da ne bi smela da traži od nas neku pomoć; niti zato, da bi, služeći našoj udobnosti, pružila mirni zakutak za naš odmor, već zato da bi dobila najveći i najizdašniji udeo našega duha, naših sposobnosti i našeg razuma, u korist svoga razvoja i napretka, ostavljajući nam, za naše privatne potrebe, samo ono, što nam preostaje od rada za opštu korist. Sve izlike ljudi koji žele da mirno žive svojim sebičnim životom, nemaju nikakvog opravdanja. Oni se žale, da u javni život ulaze obično ljudi koji su nevaljali i da svaki dodir sa njima može samo da uprlja čoveka. Zato da je vrlo mučno i opasno boriti se i polemizirati sa takvim ljudima, pogotovo u vremenima opšte razdraženosti. Oni kažu da se razumni ljudi ne daju upregnuti u kola javnog rada, kad znaju da i onako ne mogu da ukrote razularene strasti mase; a pošten čovek ne može da se bori sa podivljanim i niskim protivnicima, niti da podnese blato ličnih napada itd. Mi naprotiv mislimo, da dobri, čestiti i sposobni ljudi ne trebaju boljeg razloga zato da se svim silama posvete javnom radu, nego li je taj, da ne moraju slušati i pokoravati se gorim i nespособnijim, i da ih spreče u kvarenju, kad već neće da uđu u javni život zato, da sami izgradeju.«

Iz slovenskog sveta

JUGOSLOVENSKO-BUGARSKO
PRIJATELJSTVO

Listovi javljaju da su se predsednik jugoslovenske narodne skupštine, Cirić i predsednik bugarskog Sobranja, g. Mušanov dogovorili već o tome, da bi ove godine jedna grupa od 100 bugarskih parlamentaraca, jednako vladine partije kao i opozicije, posećila Beograd i ostale važnije varoši u Jugoslaviji. Ta poseta bi predstavljala značajnu manifestaciju jugoslovensko-bugarskog prijateljstva.

SMRT Dr. MILOŠA VAJNGARTA

Pre nekoliko dana je čehoslovačka kultura doživela još jedan teški gubitak, smrću Dra Miloša Vajngarta, profesora univerziteta i jednog od najpoznatijih čehoslovačkih slavista. Profesor Vajngart rođen je god. 1890 u Pragu i brzo je stekao glas ozbiljnog naučnika. Neko doba je bio docent u Bratislavi, a od g. 1926 je redovni profesor praškog univerziteta, postavši ujedno šef odeljenja za crkvenu staroslovenštinu i za slovensku filologiju. Proučavao je mnogo i veze slovenskih naroda sa Vizantijom i bio je poznat u čitavom slovenskom naučnom svetu.

Profesor Vajngart bio je veliki prijatelj našega naroda i poznavao je odlično istoriju i kulturu južnih Slovena. Radio je mnogo na našim kulturnim problemima, naročito u svojstvu jednog od najagilnijih članova Slovenskog instituta u Pragu.

ZA ČEHOSLOVAČKE IZBEGLICE

U samoj Čehoslovačkoj republici je, među privatnicima, do 23. decembra sakupljeno za čehoslovačke izbeglice 5.717.156 Kč. Londonski »Times« javlja, da je potporni fond za

Iz načelništva Saveza SKJ.

SLETSKE VEŽBE

Vežbe za sve kategorije, za 1939. godinu, dobiju se kod Saveza SKJ uz unapred poslat novac (u poštanskim markama).

Župe dobiju vežbe na tekući račun. Vežbe za muške kategorije staju din. 2 a za ženske kategorije 5 din.

SEDNICE STRUČNOG ODBORA
SAVEZA

Sednica muškog Stručnog odbora SKJ održaće se u ponedeljak, 23. o. m. u 19 časova.

Sednica ženskog Stručnog odbora SKJ održaće se u sredu, 25. o. m. u 19.30. Sednice će se održati u prostorijama Saveza SKJ.

PROSTE VEŽBE

Proste vežbe za članstvo i naraštaj šalju se samo uz, unapred poslat novac (u markama), ili na čekovni račun Saveza Sokola K. J. broj 53.600.

Utakmica u pomorskom
naoružanju

Pomorsko naoružanje Amerike izaziva pozornost čitavog sveta, a naročito Japana i velikih pomorskih država u Evropi. Pogotovo je bilo upadno, da je ovogodišnje mornaričke manevre Amerika premestila iz Tihog okeana u Atlantski okean, i pored zamršenog položaja u Aziji, kao i sve težih sporova što ih ima sa Japanom. Prenašanje tih manevra u Atlantski okean tumači se u Evropi kao dokaz, da Amerika obraća sve više pažnje evropskim pitanjima te da namerava da sve jače učestvuje u rešavanju današnjih komplikovanih međunarodnih problema u čitavom svetu. Držanje presidenta Ruzvelta i njegovo nastojanje da se američki zakon o neutralnosti revidira, pokazuju najbolje da se Amerika ne oseća više sigurnom u svojoj izolaciji i da će, ukoliko dalje u toliko više, nastojati da ima uticaja na čitav razvoj događaja u svetu, osećajući da je i njena sudbina u krajnjoj liniji vezana za povoljan ili nepovoljan razvoj tih opštih prilika. Program za mornaričko naoružanje, koga je izradio president Ruzvelt, predviđa ogromne izdatke, i sva je prilika da će taj program biti odobren, te da stojimo pred dosad neviđenim pomorskim naoružanjem u istoriji Amerike.

Istodobno se javlja i o velikim pripremama za pomorsko naoružanje sa strane Velike Britanije. Sem velikog broja ratnih lađa koje se nalaze u izgradnji, ili su predviđene za iduću godinu, Velika Britanija posvećuje naročitu brigu i izgradnji svojih pomorskih baza u Evropi i u ostalom svetu. Pored učvršćenja Gibraltar, Malte, Sueca itd., naročita pažnja je obraćana na baze u Indiji i Kini, a pogotovo na Singapur, koji je izgrađen u jednu od najjačih ratnih luka na svetu. Rad na izgradnji te luke trajao je 15 godina i stajao je oko 5 milijardi dinara. Velika Britanija nije, međutim, ni s time zadovoljna, pa se u poslednje vreme javlja, da je odlučeno, da se čitav niz malajskih ostrva u Tihom okeanu pretvori u ratne baze najmodernijeg tipa, za koje su predviđeni golemi izdaci.

Izgradnja novih ratnih lađa predstavlja ipak najveći napor Engleske za pomorskim naoružanjem. Prema podacima samih engleskih listova, gradi Engleska čitavu jednu novu flotu, koja treba da bude veća nego li t. zv. »Home-fleet«, t. j. domaća flota i sredozemna flota zajedno; a koje su do sada predstavljale dve najveće skupine engleske mornarice. Kad ta nova flota bude gotova, nalaziće se na britanskim morima novih 7 velikih bojnih lađa, oko 22 krstarice, 5 matičnih lađa za avione, 29 torpiljarki, 15 podmornica, 3 minonosca, te nekoliko manjih pomoćnih lađa. Pet od sedam projektovanih bojnih lađa, imaće tonažu od 35.000 tona, a ostala dva kolosa će brojiti preko 40.000 tona; što engleska opravdava držanjem Japana, koji je otkazao obavezu da neće graditi lađe preko 35.000 tona.

Prirodno je, da takav veliki program ne može da bude izgrađen preko noći, već traži dugi niz godina; a prva etapa te izgradnje biće završena tek u g. 1940. Za ovu godinu računaju se, da će biti dovršene tri krstarice, 7 podmornica i 21 torpiljarka. A g. 1940 će biti bačene u vodu 2 bojne lađe, 4 avionske lađe i čitav niz ostalih krstarica i torpiljarki.

Veliku pozornost u svetskoj javnosti pobudila je i nedavna odluka Nemačke da gradi još veći broj podmornica nego što bi to, prema sporazumu sa Engleskom, trebalo; i da uopšte pojača ofanzivnu snagu svoje mornarice. Nemačka doduše izjavljuje da to pojačanje vrši zbog pomorskog naoružanja Sovjetske Rusije, pošto Rusija također gradi čitav niz novih lađa i ima veliki broj podmornica. Ali u Engleskoj nisu raspoloženi da mnogo veruju u to i odgovaraju, da se gradnjom novih podmornica ne može braniti od drugih pod-

mornica. Ta vrsta lađa služi, naprotiv, u prvom redu za navalu na veće pomorske jedinice, u kojima Rusija nije jaka, dok naprotiv Engleska i Francuska jesu.

Prema sporazumu između Engleske i Nemačke, Nemačka je imala pravo da gradi manjih jedinica u visini od 32.636 tona i ona je, do sada, u toj vrsti izgradila već 31.632 tone. Međutim ona je pravila samo manje podmornice, od 250—740 tona, dok engleske podmornice, naprotiv imaju prosečnu tonažu od 410—1090 tona. Na taj način je Nemačka, i sa ograničenom tonažom, mogla da izgradi 72 podmornice, dok ih Engleska ima samo 69, ma koliko da su njene snažnije i veće. Tvrdi se, doduše, sa nemačke strane, da te manje podmornice nemaju kapacitet da idu na velike daljine; ali već u svetskom ratu pokazalo se da to nije tačno, a sa engleske strane se tvrdi da su te iste nemačke podmornice bile nedavno viđene u okolini Gibraltar, te u španskim i portugalskim vodama.

Pored tog nastojanja, da poveća broj svojih podmornica te da eventualno gradi veće podmorničke jedinice, Nemačka gradi i čitav niz manjih krstarica, koje doduše nisu opsežne u tonaži, ali koje poseduju ipak topove najvećeg kalibra i najmodernije oružje, a čiji tip i konstrukcija imaju izrazito ofanzivni karakter.

»Petit Parisien« donosi zanimljive podatke svog pomorskog stručnjaka i o izdacima za francusku ratnu mornaricu koji su predviđeni u novom državnom proračunu, za god. 1939. Prema tim podacima, predviđeno je za ratnu luku u Bizerti 52.000.000 franaka, za Alžir 10.000.000, za Dakar 28.000.000, itd.; tako da su ukupni izdaci za francuske ratne luke u idućoj god. predviđeni na 270.000.000 franaka. Sem toga, predviđeni su veliki izdaci i za nove ratne lađe, koje se nalaze u gradnji. Te lađe će se zvati »Richelieu«, »Clemenceau«, »Jean Bart« i »Gascogne«, a grade se i dve matične lađe za avione, pa čitav niz podmornica, torpednih čamaca itd. Sve te lađe skupa stajaće oko 10 milijardi franaka.

Zanimljivo je pogledati i odnos koji postoji između različitih država, kao i između blokova tih država, u pogledu pomorskog naoružanja, a naročito u pogledu podmornica. Tako n. pr. Nemci tvrde, da Sovjetska Rusija već ima 180 podmornica, dok britanski pomorski krugovi smatraju da podmornička snaga Sovjetske Rusije odgovara broju od 160 jedinica. U isto vreme zna se, da Nemačka ima, bilo gotovih bilo u gradnji 70 podmornica, i k tome još 10 u projektu. Italija ima 123 podmornice, a Japan 70. Prema tome, blok država koji čini osovina Rim—Berlin—Tokio, ima zajedno 274 podmornice, od kojih je dobar deo građen za krstarenje po dalekim morima i može u velikoj meri da ugrozi slobodu plovjenja Velike Britanije.

Najopasniji protivnik podmornica, to su razarači. Međutim, dok je Velika Britanija, na početku svetskog rata, imala 285 razarača, danas ih ima samo 199. Ako se k tomu doda i 93 razarača što ih ima Francuska, onda izlazi da, prema 292 razarača Engleske i Francuske, stoje 274 podmornice bloka Berlin—Rim—Tokio, što ne znači naročitu nadmoć Engleske i Francuske. London i Paris imaju doduše i velik broj patrolnih i ostalih lađa, koje mogu da se upotrebe u borbi protiv podmornica, ali kad se uzme u obzir da je broj engleskih trgovačkih lađa danas za 2.000 jedinica manji nego što je bio u g. 1914; a da naprotiv u Velikoj Britaniji danas ima 4.000.000 ljudi više nego li tada (koje treba opskrbljivati hranom i ostalim), onda je jasno da snabdevanje Velike Britanije, za slučaj rata, predstavlja glavnu brigu engleske vlade.

Pregled prikazivanja sokolskih filmova

Filmski otek Prosvetnog Odbora SSKJ, izradio je ovaj tabelarni pregled, o prikazivanju uzanog 16 mm filma u jedinicama Sokola

SOKOLSKA ŽUPA DRUŠTVO ILI USTANOVA	Ima li projektor	Broj prikazanih uzan. film.	Broj gled. po jedinicama	Broj gled. po župama
BANJA LUKA	nema	—	—	—
BEOGRAD	ima	22.—	295.—	—
Vojnička škola SSKJ		10.—	700.—	—
Tečaj SPO		1.—	40.—	—
Smučarski tečaj župe		7.—	70.—	—
Sok. društvo Matice		15.—	906.—	—
Sok. druš. Beograd I		7.—	338.—	—
Sok. druš. Beogr. IV		2.—	123.—	—
Sok. druš. Beogr. VI		15.—	510.—	—
Sok. druš. Beogr. VIII		27.—	873.—	—
Sok. druš. Beogr. X		4.—	252.—	—
Ruski Soko Beograd		3.—	179.—	—
Sok. društvo Zemun		3.—	120.—	—
Grad. škola Beograd		15.—	1760.—	—
Nem. srpska škola		1.—	11.—	—
Srp. plan. društvo		27.—	2756.—	—
Osn. škola Car Dušan		159.—	—	8.683.—
BJELOVAR	nema	—	—	—
CELJE	"	—	—	—
CETINJE	"	—	—	—
Sok. društvo Cavtat		12.—	600.—	—
		12.—	—	600.—
KARLOVAC	ima	5.—	227.—	—
Sok. četa Turan		6.—	331.—	—
Sok. četa Trebinje		3.—	147.—	—
Sok. četa Cerovac		3.—	159.—	—
Sok. četa Tušilović		3.—	234.—	—
Sok. č. Popović Brdo		3.—	113.—	—
		23.—	—	1.311.—
KRAGUJEVAC		7.—	354.—	—
Nar. škola Krag.		6.—	504.—	—
Učit. škola Jagodina		3.—	55.—	—
		16.—	—	913.—
KRANJ	ima	—	—	—
LJUBLJANA	ima	9.—	420.—	—
		9.—	—	420.—
MARIBOR	ima	2.—	437.—	—
Sok. društvo Ruše		3.—	140.—	—
Polj. zadr. Vuzenica		3.—	250.—	—
Sok. društvo Središće ob Dravi		3.—	200.—	—
Vatrog. četa Dolci		3.—	110.—	—
		14.—	—	1.137.—
MOSTAR	nema	—	—	—
NIS	nema	—	—	—
NOVI SAD	ima	2.—	213.—	—
S. druš. Srp. Krstur		5.—	595.—	—
Osn. šk. Srp. Krstur		2.—	141.—	—
		9.—	—	949.—
NOVO MESTO	nema	—	—	—
OSIJEK	ima	—	—	—
PETROVGRAD	nema	—	—	—
Sok. društvo Vršac		4.—	420.—	—
S. dr. Srp. Moravice		3.—	58.—	—
Sok. društvo Uljma		4.—	117.—	—
		11.—	—	595.—
SARAJEVO		34.—	1948.—	—
		34.—	—	1.948.—
SKOPLJE	ima	30.—	1.172.—	—
Sok. društvo Kočane		13.—	435.—	—
Sok. društvo Vučitrn		5.—	359.—	—
Sok. društvo Prilep		7.—	1.417.—	—
Sok. društvo Đevdelija		6.—	649.—	—
Sok. društvo Bitolj		10.—	560.—	—
Sok. društvo Priština		13.—	942.—	—
Osnov. škola Skoplje		7.—	2.450.—	—
Sok. društvo Veles		17.—	748.—	—
		108.—	—	9.768.—
SPLIT	nema	—	—	—
SUŠAK	nema	—	—	—
Osnov. škola Draga	ima	12.—	3.976.—	—
		12.—	—	3.976.—
ŠIBENIK	ima	—	—	—
TUZLA	nema	—	—	—
UZICE	nema	—	—	—
ZAGREB	nema	—	—	—
VARAŽDIN	ima	5.—	190.—	—
Sok. društvo Čakovec		1.—	55.—	—
		6.—	—	245.—
		—	—	30.545.—

Kao što se iz prednjeg pregleda može videti, najvrednija je u ovom pogledu bila bratska sokolska župa Skoplje, jer je ona, sa svojih 9.768 gledalaca, na prvome mestu. Za ovo — kao što smo i ranije nekoliko puta sa zadovoljstvom naglasili — glavna zasluga pripada našem vrednom bratu, župskom prosvetaru prof. Mirku Jovanoviću i njegovom

pomoćniku, bratu župskom prednjaku Tonči Pajtondžijeviću.

Nadaćmo se, da ćemo od danas kroz godinu dana sličan rad moći da zabeležimo i u drugim bratskim župama, te da će naš sveukupni godišnji bilans rada na kraju ove godine biti još znatno bolji od gornjeg.

Prvi župski smučarski slet mariborske šupe

Već mnogo godina Sokoli se zanimaju smučarstvom, kao jednom od najzdravijih grana telesnog vaspitanja. Sa oduševljenjem su pristupili pokretu koji ih vodi iz zatvorenih prostorijskih u zdravu zimsku prirodu i koji im puža toliko životnog veselja. Armada sokolskih smučara je narasla na hiljade, naročito tamo gde su za taj sport dobri uslovi. Za te krajeve treba da vredi geslo: Ko je soko, taj je i smučar.

Ovogodišnja zima nam je poklonila u obilju zasneženih poljana koje nas pozivaju na zajedničko veselje. Da bismo još više podigli zanimanje za smučarski sport i da bismo dali priliku mladim snagama da okušaju svoju spremu, u bratskom takmičenju, priredile **mariborska sokolska župa** ove godine svoj **prvi župski smučarski slet**, spojen sa smučarskim takmičenjem, **u nedelju 5 februara, u Guštanju**.

Organizaciju tog sleta je preuzelo korusko sokolsko okružje, te izradilo znakove itd. Železničke veze su baš pogodne za to, da se sav dan može provesti u slobodnoj prirodi jer vlak iz Maribora odlazi u 5.40 izjutra, a vraća se u 8.30 na večer. Za one koji dođu u subotu na večer, osigurano je jeftino prenoćište, po 4 odnosno 2 din. Prehrana za ceo dan staje 16 din., a sam ručak 5 do 8 din.

Sokoli smučari! Spremajte se već sada za svoj veliki dan, za prvi župski slet. Podimo u nedelju 5 februara svi u Guštanj, da pokažemo snagu sokolskog smučarstva!

Smučarski otek gorenjske sokolske župe je odlučio da ovogodišnja smučarska takmičenja za članove i članice priredi 21 i 22 januara u Bohinjskoj Bistrici, a za naraštaj i za decu 19 februara u Kranju i u Strazju. Ova takmičenja se u smučarskim i sokolskim krugovima očekuju sa najvećim zanimanjem.

Rad sokolske župe Osijek

Dne 14 i 15 januara o. g. održana je u Osijeku sednica šireg Tehničkog odbora i zbor društvenih i četnih načelnika i načelnica. Zboru je prisustvovao veliki broj delegata na kome su, između ostalog, doneti ovi važniji zaključci, kao vrlo obilat program rada za 1939 godinu:

- 1) da se održi župski slet na Duhove 28 i 29 maja;
- 2) da se prilikom sleta održe opšta takmičenja članstva i naraštaja, takmičenja muškog i ženskog naraštaja za prelazne župske naraštajske zastave, opšta takmičenja dece (prvaka pojedinih okružja) te finalna takmičenja dece u igrama;
- 3) da se u Opštem takmičenju članova i naraštajaca uvede i obavezno takmičenje u streljanju;
- 4) da se održe dva 10-dnevna prednjačka tečaja za članove (početnički i dopunski) i jedan za članice;
- 5) da se održi tečaj za sudije za opšta takmičenja i tečaj za sudije za lakoatletičke grane;
- 6) da se učestvuje na saveznom takmičenju višega razreda članova (za mač Nj. Vel. Kralja Aleksandra) i naraštaja, za koja će se održati nekoliko zajedničkih treninga;
- 7) da se u decembru održi međuzupsko takmičenje na spravama i u prostoj vežbi članova i naraštajaca, za koje će se održati nekoliko zajedničkih treninga;
- 8) da se održi župsko lakoatletičko takmičenje za članstvo i zasebno za naraštaj;
- 9) da se održi župsko takmičenje u plivanju;
- 10) da se učestvuje na međuzupskom lakoatletičkom takmičenju u Zagrebu.

Iz našeg sokolstva

Sokolska župa Ljubljana je priredila prosvetni tečaj, koji je odlično uspeo. Predavalo je 14 braće i sestara, iz svih struka sokolskog rada.

Na glavnoj godišnjoj skupštini **Sokolske čete Budiščina**, župa Varaždin, konstatovano je da četa odlično radi; tako da je prošle godine održala 12 predavanja, 11 mesečnih

Iz stranog gimnastičkog sveta

SEDNICA TEHNIČKE KOMISIJE F. I. G. U BAZELU

Dne 14. i 15. o. m. održana je u Bazelu sednica Tehničke komisije F. I. G., na kojoj su bile određene obavezne vežbe na spravama i prosta vežba za buduću olimpijadu u Helsinku 1940.

Sednicu je vodio predsednik Tehničke komisije Hugenin (Švajcarska); prisutni su bili članovi komisije Dr. Klinger (Čehoslovačka), Pailloz (Francuska), Schneider (Nemačka), Corrias (Italija), Kovač (Jugoslavija), Hentges (Luksenburg) i Finci Ervalhati i Dr. Stenman.

Postojala su dva predloga vežbi: praški predlog F. I. G. i predlog Finaca, priredivača olimpijade. — Posle opširne svestrane debate primljen je jedan kompromisan predlog: od praškog projekta usvojena je vežba na razboju i na krugovima, od finskog projekta vežba na vratilu, konju u šir, konju uz duž i prosta vežba. (Sve vežbe su modificirane prema načelu, da imaju biti obzirom na težinu izvedbe na istoj visini, a izlučeni su oni elementi, koji su posve individualni i traže naročitu gradnju tela (specijaliteti pojedinaca) i elementi, koji bi bili suviše opasni kod uvežbavanja. — Vežbe su praktično preiskupile poznati međunarodni švajcarski takmičari Mack i Mägelin.

Pored vežbi za olimpijadu doneseni su i sledeći zaključci:

1. Ocenjivanje na spravama i u prostim vežbama vršiće se po sistemu četiri sudija.
2. Kod ocena od 0 do 8 dolaze u obzir pored celih i četvrtine boda, a od 8 do 10 i desetine boda.
3. Ako je vežbač kod izvođenja obavezne vežbe pao sa sprave ili misli da je slabo izveo, može vežbu ponoviti, a tada vredi druga vežba za ocenu.
4. Skok preko konja uz duž ocenjuje se i to: proizvoljan skok po međunarodnoj tabeli, propisan skok na poseban način (udaljenost mostića i hvatanje u conu od 50 cm).

Nadalje je odlučeno, da će se sve vežbe za olimpijadu u Helsinku filmovati i dostaviti učesnicima za ove utakmice.

ITALIJANSKA OMLADINA I TELESNO VASPITANJE

Statistika učestvovanja italijanske fašističke omladine u sportskom i telovežbačkom životu, u godini 1938, pokazuje da je preko dva miliona omladinaca uzelo učešća u 17 različitih područja telovežbačke i sportske aktivnosti. Najveći broj je bio aktivan u lakoj atletici (čitav milijon i po omladinaca).

BALTICKE IGRE U MALMO

U godini 1939 biće priredene t.zv. baltičke igre, velika takmičenja gimnastičkih država u švedskoj varoši Malmö. Već se vrše najživlje pripreme za takmičenja, a na njima će učestvovati Norveška, Švedska, Danska, Estonija, Litva, Nemačka, Finska i Poljska.

GIMNASTIČKI KURSEVI U FRANCUSKOJ

U Francuskoj su ove godine bili priredeni kursevi za nastavnike vežbanja u 13 različitih okružja Saveza francuskih gimnastičara. Prijavilo se oko 1000 vežbača, od kojih je od prilike polovina položila ispit sa uspehom i dobila diplomu nastavnika.

sela, 32 govora pred vrstom, a u četi stalno vežba 5 kategorija. Održana je i vrlo uspešna javna vežba, za tim je, u izvršenju Petrove Petoletke, već doveden pod krov nov Sokolski dom, a radi se i na podizanju pčelinjaka i sadenju voćnjaka. Društvo je, tokom prošle godine, naraslo za 16 članova, a pošto je dosadašnji vredni starešina, Ivankov, želio da ostupi, izabran je za starešinu brat Janko Horvat. Prosvetar i načelnik je brat P. Zapčić, a načelnica s. Marija Rupert.

Književnost

»PLANINA SMRTI«

se zove knjiga, koja je upravo ovih dana izašla u Ljubljani, a napisao ju je brat Josip Jeras, urednik »Sokolica« i savezni podnačelnik.

Brat Jeras opisuje u ovoj knjizi, u sažetom obliku, **strahote srpskog povlačenja kroz Albaniju** g. 1915, u kome je i sam učestvovao, kao dobrovoljac u srpskoj vojsci.

Knjiga »Planina smrti« je vrlo lepo opremljena, bogato ilustrovana, obasiže 94 strane i **stoji 20 din.**; a sa poštarinom 2 din. više. Naručuje se kod autora, **Josipa Jerasa, Ljubljana, Levstikova 19.**

PEDAGOŠKA JUGOSLAVIJA

Za dvadesetogodišnjicu, ujedinjenja Srba, Hrvata i Slovenaca Jugoslovensko učiteljsko udruženje počelo je objavljivati podatke o napretku pedagogike i školstva od Ujedinjenja pa do danas. Podatci su počeli da izlaze u »Učitelju« — znanstvenom pedagoškom glasilu Jugoslovenskog učiteljskog udruženja koji izlazi u Beogradu a urednik mu je g. Milić Majstorović. Ovo gradivo će biti objavljeno u više svezaka »Učitelja« a na završetku izaći će u celini pod nazivom »Pedagoška Jugoslavija«. U proleće ove godine već je izašla »Pedagoška Čehoslovačka«, kao prva knjiga ciklusa kojim se prikazuje stanje pedagogike i prosvete u slovenskim zemljama: Čehoslovačkoj, Jugoslaviji, Bugarskoj, Poljskoj i Rusiji.

»Pedagoška Jugoslavija« će prikazati napredak i stanje pedagoške misli u Jugoslaviji od 1918 do 1938 godine, psihologije, sociologije, filozofije, pedagoške bibliografije, dečje književnosti i muzike, školstva i narodnog prosvetavanja i njihovog napretka u toku ovih godina. Saradnici na ovom izdanju priznati su naučnici i stručnjaci kao dr Dušan J. Jovanović, dr Karel Ozvald, Salih Ljubunčić, Dragoljub Branković, dr. Stanko Gogala, prof. Maksim Agapov, dr. Dušan Nedeljković, dr. Jovan Đorđević, dr. Ivan Esih, dr. I. Ogris, Ferdinand Maslić, dr. Milan Jovanović, Aleksandar Mužinić, Svetolik Milosavljević, Ivo Kozarčanin, Josip Ribičić, Sv. Nastasijević, Rade Knežević, Todor Dimitrijević, dr. St. Popović, P. Petrović, B. Zečević, Viktor Pirnat, R. Milosavljević, P. Pavić, A. Krstić, Lj. Bodulić, M. Majstorović i dr.

Uvodnu reč »Pedagoškoj Jugoslaviji« napisao je u oktobarskoj svesci »Učitelja« — predsednik Jugoslovenskog učiteljskog udruženja g. Ivan Dimnik.

KNJIGA O DR. IVANU DEČKU

Nedavno je u Mariboru, u izdanju Vjekoslava Spindera, objavljena knjiga: »**Dr Ivan Dečko in njegova doba**«, koja nam prikazuje životno delo jednog od osnivača današnjeg naprednog gibanja u Sloveniji. Pošto je Ivan Dečko bio jedan od najmarkantnijih vođa štajerskih Slovenaca, pri koncu prošlog stoleća, ova knjiga nam daje ujedno i prikaz političkih borbi i kulturnih nastojanja štajerskih Slovenaca u tome razdoblju, u kome je, pedalj po pedalj, trebalo otimati iz ruku germanizacije slovenačko nacionalno zemljište. Ivan Dečko je bio glavni borac za celjsku slovenačku gimnaziju i za zidanje Narodnog Doma u Celju; za osnivanje gospodarskih slovenačkih ustanova u tome kraju, za slovenački list »Mir« u Koruskoj itd. Pored toga je Dr Dečko bio čovek naprednih ideja, koji se borio i protiv reakcije i natražnjaštva. Sve je to bio uzrok, da su ga njegovi protivnici nemilosrdno gonili. Glavne priloge za ovu knjigu dali su J. Orešnik, N. Vrabl, Dr. V. Kukovec, prof. F. Ilešić i V. Spindler.

NOV SOKOLSKI DOM

Sokolska četa Kasindol, kod Sarajeva, je završila svoj dom i uredila letno vežbalište u veličini od 5000 kv. m. Dom je najmodernije ureden, jednako kao i vežbalište.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Ministar pošta i telegrafa, g. P. Janković je izjavio uredniku »Južne Srbije«, sledeće:

»Pitanje radio stanice u Skoplju već je rešeno. Kredit je odobren i sad se pristupa instaliranju aparature. Pitanje zgrade za studio biće rešeno još ovog meseca.«

*

Prema podacima državne statistike, iz 1931. godine, bilo je u Zemunu, Beogradu i Pančevu ukupno oko 40.000 katolika. Broj se od tada stalno povećavao i po poslednjoj kalkulaciji živi na tom području do 70.000 rimokatolika. Računa se da na Hrvate otpada preko 40.000, a ostatak na Slovence, te razne nejugoslovenske narode.

Ljubljanski »Slovenec« donosi na protiv članak o životu Slovenaca u Beogradu gde kaže da je nastanjeno oko 10.000 Slovenaca, koji imaju nekoliko svojih društava i spremaju se da u prestonici podignu slovenački dom. Slovenačkih naselja ima u Kragujevcu, Ravnoj Reci, Senjskom Rudniku, Barama, Paraćinu, Kruševcu, Vrnjačkoj Banji i Kraljevu.

*

Za poslednjih deset godina stalno se povećavao broj bioskopa i njihovih sedišta u našoj zemlji. Godine 1932 u našoj kraljevini bilo je 184 tonbioskopa, a 154 bioskopa za neke filmove. Danas Jugoslavija ima oko 400 bioskopa, od kojih 350 tonbioskopa. Beograd ima danas, računajući i Zemun, 20 bioskopa. Po broju bioskopa dunavska banovina zauzima prvo mesto, sa 94 bioskopa. Posle nje dolazi Savska banovina, sa 64 bioskopa. Zetska banovina je na poslednjem mestu; ima svega 11 bioskopa.

*

Prema poslednjim statističkim podacima, od 1. januara 1939. Prag je imao oko 980.000 stanovnika. Statistički stručnjaci računaju, da će Prag u roku od nepune godine dana imati milion stanovnika i da će punim pravom nositi ime milijanskog grada.

*

Danom 31. januara biće obustavljeni pet velikih bečkih listova: »Wiener Zeitung«, »Neues Wiener Journal«, a verovatno i »Neue Freie Presse«.

*

Italijanski listovi javljaju, da je 30. novembra ove godine stanje stanovništva u Italiji, skupa sa Tripolisom, iznosilo 44.749.300. Višek porodaja, iznad smrtnih slučajeva, iznosio je u Italiji, kroz poslednjih 11 meseci, 396.531 naprama 344.832 u istom razdoblju prošle godine.

*

Nemačka ratna mornarica, je prema pisanju pariskih listova, imala pre 11 godina samo jedan moderni brod: krstaricu od 6 tona. Do jula ove godine imala je: tri krstarice po 10.000 tona, jednu krstaricu od 25.000 tona, šest lakih krstarica, 38 torpiljera i 36 podmornica. U konstrukciji i pred završetkom nalaze se: 2 velike krstarice od 35.000 tona, 1 krstarica od 26.000 tona, 2 nosača aviona po 19.000 tona, 3 teške krstarice po 10.000 tona, 4 lake krstarice, 30 torpiljera i 25 podmornica; dakle, ukupno: flota od 400.000 tona sa 175 bornih jedinica.

*

Prema zvaničnim podacima japanskog ministarstva vojske, zdravstveno stanje japanskog naroda nije nikako na zavidnoj visini. Prema tim podacima je, od 600.000 regruta, što ih Japan dobiva godišnje, najmanje 200.000 nesposobnih za vojnu službu; a i od ostalih 400 hiljada, dobar deo njih ne odgovara strogim vojničkim zahtevima. Isto tako neutešne podatke o zdravstvenom stanju japanske omladine daje i japansko ministarstvo prosvete. Prema tim podacima, znatan broj japanskih srednjoškolskih i univerzitetskih daka boluje od tuberkuloze, a priličan procenat njih umire. Merodavni faktori u Japanu odlučili su da preduzmu mere, da se ovim teškim zdravstvenim prilikama stane na put.

Zanimljiva je 33. sveska Velike sovjetske enciklopedije, koja je nedavno objavljena, a u kojoj je baš došla na red obrada gesala: »komunizam«, »komunistička internacionala«, »komunistička akademija« itd. Kada se pročitaju ti članci, vidi se, da se svuda u njima govori o komunističkim institucijama, ali bez komunista. Tako se n. pr. u članku o komunističkoj akademiji nigde i ne pominje ime poznatog istoričara Pokrovskog, koji je stvarno bio glavni faktor u toj akademiji i čije delovanje je do nedavno bilo do svake sitnice spojeno sa Akademijom. Ali nainteresantniji je članak o istoriji komunističke internacionala. Čitavom svetu je poznato, da su u toj internacionali najglavniju ulogu igrali Zinovjev, Trocki, Buharin itd.; dok sada, u članku Sovjetske enciklopedije o toj internacionali, nema nigde ni pomena o njihovim imenima! Kao što se znađe, sve je to zato, što su nekadašnji vođe komunizma došli u sukob sa Staljinom i bili odbačeni ili krvavo pogubljeni. I tako izgleda »naučna istina« u dirigovanim režimima.

Korisne pouke iz „Poljoprivrednog glasnika“

Pravilno postupanje sa stajskim gnojivom. — Redak je naš poljoprivrednik koji pravilno prikuplja, neguje i propisno razbacuje stajsko gnojivo, pa se time može i objasniti njegova srazmerno slaba efikasnost, gubitci hranljivih sastojaka (naročito azota). U poslednjem (22) broju novosadskog »Poljoprivrednog glasnika«, svesci za 15. nov., nalazimo poduži članak »O stajskom gnojivu i osokici, iz pera inž. g. Ivana Poljakova, Vel. Orašje. U napisu, koji je i ilustrovan, reč je o radu sa gnojivom od trenutka tovarjenja u kola do razbacivanja po njivi, — pri kojim postupcima naš poljoprivrednik pravi često krupne greške. Sve što je rečeno o stajskom gnojivu vredi i za osoku, samo je njeno zaoravanje potrebno vršiti još brže no stajski gnoj.

Proizvodnja uljanog semena u Jugoslaviji. — Iako u našoj državi ima odličnih klimatskih i terenskih uslova za uspevanje uljanih biljaka, ipak se kod nas sve doskora nije na to obraćala skoro nikakva pažnja, pa je naša uljana industrija bila upućena da se u znatnoj meri snabdeva sa strane. Kakve su sve, u poslednje vreme, učinjene mere od strane nadležnih da se domaća uljana proizvodnja i industrija unapredi, o tome nalazimo, u poslednjem (23) broju »Poljoprivrednog glasnika« (sveska za 1. decembar) opširan stručan članak iz pera g. Arandela T. Stoilkovića. Autor svoja razlaganja dopunjuje sa više statističkih tabela o pojedinim našim uljanim biljkama (ulj. repica, sunco-kret, mak, sezam, lan, ricinus) i završno ističe potrebu da se proizvođači uljanog semena udružuju i samo putem zadruga uljano seme prodaju, pa ističe važna preimущества od toga.

Za unapređenje našeg voćarstva i vinogradarstva. — Jugoslavija ima u mnogim svojim agrikulturnim područjima vanredno povoljne prirodne uslove za dobro uspevanje vinograda, a gotovo u celoj zemlji jedinstveno pogodno uslove za gajenje najraznovrsnijeg voća. Ali, ovi povoljni uslovi nisu još dovoljno iskorišćeni. U tu svrhu, Ministarstvo poljoprivrede je, od Oslobođenja, a naročito u poslednje vreme, poduzimalo mnogobrojne akcije u raznim pravcima. Podrobniji pregled toga korisnog rada daje, posebnim člankom u »Poljoprivrednom glasniku« (broj 23 za 1. decembar) g. inž. agr. Franjo Lukman, izloživši prvo rad Ministarstva na opštem širenju voćarstva i poboljšanju proizvodnje voća, i zatim rad na poboljšanju iskorišćavanja našeg voća i grožđa. Autor, na kraju, izražava nadu da će najnoviji predlog zakona o voćarstvu, koji je već sastavljen, uskoro biti predložen na zakonjenje.

Sadržina naših sokolskih listova

Oko Sokolovo. — Glasnik Sokolske župe Beograd.

Br. 10. — (1. decembra 1938. god.) — Dokumenti Ujedinjenja: Adresa Narodnog Veća, Odgovor Regenta. — A. Stefan: Kakvo Jugoslovenstvo ispoveda naše Sokolstvo. — Dr. Miroš Kičović: Pre dvadeset godina. — Pisma sokolskih legija (reči od Dr. Mih. Gradojevića). — Dragoljub Nikolić: Dan ujedinjenja. — Dr. Petar Jović: Povodom dvogodišnjice (izlazenja »Oka Sokolova«). — Dr. Niko Kaludera: Stradanja jugoslovenske ideje. — Dušan Jovanović: Nužnost ideala i voćstvo. — Miloš Vasić: Na bregu Fičir Bajira (pesma, odlomak iz »Ludog Radovana«). — K. Popović: Jugoslovenski seljak pre i posle Ujedinjenja. — Dr. Mihailo Gradojević: Osnivanje jugoslovenskog Sokola u Parizu pre 20 godina. — Momir G. Sinobad: Ranjen Sokol. — Jakša Bumber: Iskrice. — Svet. Tomić: Bratsko sečenje. — Stevan M. Stanković: Sokolska Petrova petoletka. — Ing. Jelica Jović-Vasiljević: Zašto je Prvi decembar i Sokolski praznik. — Dr. Milan Glavinić: Mesec decembar u životu Jugoslovena. — Franja Žic: XII čas vežbanja za članove sokolskih četa. — Izveštaj sa župskih plivačkih utakmica. — Dečja strana.

Vesnik Sokolske župe Celje.

Štev. 9. — D. M.: Pravda vitezi. — K. Verk: Obračun in proračun. — France Klun: Gojimo več orodne telovadbe! — Milan Mahkota: Gospod bratje — Zdravo! — Ispolnili su obljubo (društvo Sv. Petar v Savinjski dolini). — Miloš Prelog: Vadbene ure za deco obojega spola. — Stanko Burja: Pesem sokolskih legij. — Miloš Prelog: Hej Slovani. — Objave. — Razno.

Štev. 10. — Posvetilo. — Jože Smertnik: Dvajset let narodne svobode. — Josip Jeraš: Sokolska misel je vodila borbe za svobodu. — Danica Grudnova: Ob dvajsetletnici. — Lavošlav Mrnuh: Grob na Kajmakčalanu. — Tone Gonjanov: O, jaz ne spim. — F. R.: Srečko Pnesar — Milenko Kos: Moj oče. — Josu Šušterčič: O Pivkovih dobrovoljcih. — J.O.: Celjski Sokol v prevratnih dneh. — Ernest Krulj: Prošlo in bodoče. — Dr. Fran Kloar: Odmevi usodnih dogodkov Češko-slovaške v češkem sokolskem tisku. — Le naprej... tudi v črnem reviju. — Naš vestnik. — Miloš Prelog: Hej Slovani. — Objave — Sokolski tisk.

Čuvajmo Jugoslaviju. — Vjesnik Sokolske župe Karlovac.

Broj 9. — 20. godišnjica Jugoslavije. — Karel Bima: Svi su nas izdali, ali mi nismo izdali sebe. — Veljko Vrlinić: Socijalno staranje u Sokolstvu. — Janković Josip: Manje govoriti a više raditi i stvarati. — Josip Janković: Alkohol i hranivost. — Dušan Bijelić: Sokolska Petrova petoletka. — Govori pred vrstom (o proslavi 20. godišnjice Jugoslavije). — Jovo Radmanović: Savezni prosvetni tečaj u Beogradu. — Društvene utakmice ženskog naraštaja i članica Sokolskog društva Karlovac 1938. god. — Javna vežba u Slunju. — Sastanak Z. P. O. — Vijesti iz župe.

Broj 10. — Marko Sablić: Braćo i sestre! — Za Jugoslaviju. — J. V. Sladek: Bili jesmo i bićemo. — Dr. J. Variola: Budimo oprezniji i uvek spremni. — M. R.: Kriza Šlavenstva. — Karel Capek: Molitva one večeri. — Josip Nikšić: Pomožimo braći Čehoslovačkim izbeglicama. — Dva pisma iz Čehoslovačke. — Vijesti iz Č. S. R. — Vijesti iz župe.

Gorenjski Sokol. — Vestnik Sokolske župe, Kranj.

Štev. 4. — Ob dvajsetletnici. — Društveni prednjaški tečaji. — Navodila za župne smučarske tekme vseh oddelkov u leto 1938. — Sokolska Petrova Petoletka.

Bratstvo. — Glasnik Sokolske župe Osijek.

Broj 11. — Udeo Sokolstva u 20. godišnjem radu. — Bogner Josip:

Medužupske utakmice. — Dr. Ilija Mamuzić: Tri nedelje u stobojnim pejzažima. — Bran. Slijepčević: Inteligencija na selu. — Ing. Miloš Kvapil: Zbor župskih načelnika-ca 22 i 23 X u Beogradu. — Emil Kavgić: Savezna prosvetna škola u Beogradu. — Sletovi nemaju primera na svetu. — Iz okružja. — Slovensko Sokolstvo. — Naše prilike i neprilike. — Naš naraštaj čita i piše. — Jugoslovensko Sokolstvo. — Iz slovenskog sveta. — Sirom sveta. — Iz života našeg naroda. — Nova izdanja. — Iz međunarodne telovežbe.

Broj 12. — Temelji Jugoslavije. — Evgenij Veček: Misli o 20. godišnjici ujedinjenja. — Ljudevit Čič: Kad se Jugoslavija stvarala. — Čeda Mileusnić: Sokolstvo jučer i sutra. — Josip Bogner: Medužupske utakmice. — Karel Capek: Molitva češkog naroda. — Ing. Miloš Kvapil: Naš rad i njegovi uspesi. — Bran. Slijepčević: O dužnostima pojedinih sokolskih funkcionera. — Ing. M. Kvapil: »Druška liga«. — Kl.: Brat Miroslav Vojnović — šezdesetogodišnjak. — Karel Capek: Put cveća i slave. — N. C.: Stradanja brata Nikole. — Naš naraštaj čita i piše. — Iz okružja. — Jugoslovensko Sokolstvo. — Slovensko Sokolstvo. — Iz međunarodne telovežbe. — Iz slovenskog sveta. — Sirom sveta. — Iz života našeg naroda. — Naše prilike i neprilike.

Soko na Jadranu. — Glasnik Sokolskih župa Split, Zadar—Šibenik i Sušak—Rijeka.

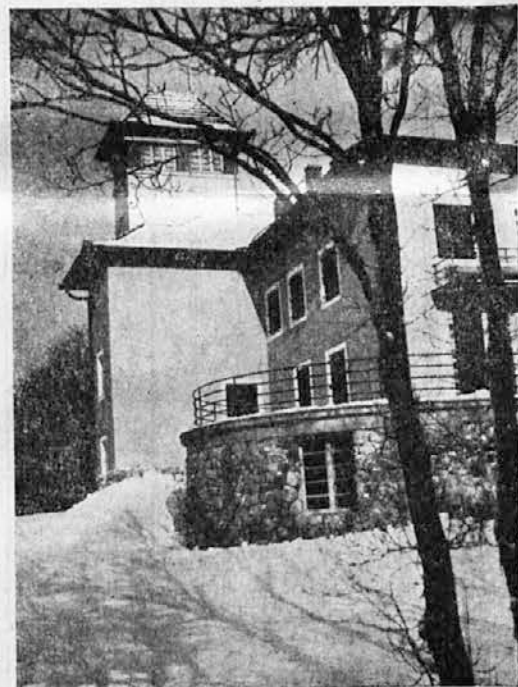
Broj 11—12. — Prof. Dr. Mirko Perković: Svijest dužnosti. — R. Pavić: Problem jugoslovenske kulture.

— Rikard Katalinić-Jeretov: Pjesma o 20-godišnjici razvika naše zastave na Jadranu. — P. Gršković: Čekajući Kralja. — Josip Boko: Prigodom 20-godišnjice našeg ujedinjenja. — P. Gršković: Tužaljka Jadrana za viteškim Kraljem Aleksandrom I Ujediniteljem. — Čeda Mileusnić: Jugoslovenski Odbor. — Dr. Laza Popović: Neizrečeni govor na grobu brata Đure Paunkovića. — S. V.: Dragutin Sulce. — Hrvoje Macanović: Škola za nastavnike tjelesnog vežbanja u Beogradu. — Janko Jazbec: Diljem Čehoslovačke. — P. M.: Čehoslovačka, čehoslovačka. — Čeda Mileusnić: Sokolska pisma iz Beograda. — Proste vežbe članova za slet Sokolstva na Jadranu u godini 1939. — Šaljivi kul. — Vijesti iz župe Split. — Razne vijesti.

Katolička štampa kod nas

Advokat dr. Markulin, poznati propagator katoličke štampe, izdao je brošuru, u kojoj javlja, da će se između 29. aprila i 8. maja održati u Zagrebu kongres katoličke štampe. Među urednicima i stalnim saradnicima katoličke štampe nalazi se 36 sveštenika, 24 redovnika i 25 svetovnjaka, od kojih je 12 profesionalnih novinara. Kod Hrvata izlazi 1 katolički dnevnik, 12 nedeljnih listova, 46 mesečnika i 10 ostalih listova, a po vrstama 15 novina, 20 glasnika, 28 revija i 6 crkvenih glasila. Najveću nakladu imaju glasnici, 192.900 primeraka po broju, zatim dolaze revije sa 102.700 primeraka, a tek onda novine (dnevnik i tednici) s 49.000 primeraka. Postoje 3 redovničke štamparije, 2 biskupskih, 6 štamparija u obliku trgovačkih društava, ukupno 11 katoličkih štamparija.

Prilikom
bavljenja u
Novom Sadu,
ne propustite
posetiti

TURISTIČKI DOM

Društva „Fruška Gora“ na Iriškom Vencu u Fruškoj Gori

Udaljen svega 15 km; dobre i jeftine saobraćajne veze; potpun konfor; centralno grejanje; topla i hladna tekuća voda po svima sobama; divna okolina; prijatan boravak leti i zimi; idealni tereni za zimski sport; lov na divljač i razne prijatne razonode.

Potpun dnevni panzion od Dinara 38.— do 55.— prema sobi.

Obaveštenja preko

„PUTNIKA“
u Novom Sadu.